

คู่มือด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

จัดทำโดย

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และสำนักกฎหมาย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. กระบวนการรับเรื่องร้องเรียน การประสาน และตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน	๑
- แผนภาพกระบวนการพิจารณาเรื่องร้องเรียน.....	๔
- ขั้นตอนการตรวจเรื่องร้องเรียนและการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น.....	๕
- แผนภาพกระบวนการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน.....	๖
- แผนภาพกระบวนการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน.....	๗
- ขั้นตอนการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน การจัดทำรายงาน และการแจ้งผล.....	๘
- กลไกการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน.....	๙
- ค่าตอบแทนที่ปรึกษาประจำ กสม.....	๑๐
- ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ.....	๑๑
- ค่าตอบแทนพยานผู้เชี่ยวชาญ.....	๑๒
- ค่าตอบแทนพยานบุคคล.....	๑๔
- แผนภาพกระบวนการติดตามผล มาตรการการแก้ไขปัญหา / ข้อเสนอแนะ.....	๑๖
- แผนภาพกระบวนการขอให้พิจารณาใหม่.....	๑๗
- ภาคผนวก.....	๑๘
๒. กระบวนการจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายฯ ตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓)	๔๕
- ขั้นตอนการดำเนินงานจัดทำข้อเสนอแนะ.....	๔๖
- แผนผังแนวทางการปฏิบัติงาน.....	๕๐

กระบวนการรับเรื่องร้องเรียน การประสาน
และตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กระบวนการรับเรื่องร้องเรียน การประสาน และตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กสม. มีหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ปวงชนชาวไทย รวมถึงบุคคลต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพื่อให้ได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคตามที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหนังสือสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม โดยหน้าที่และอำนาจดังกล่าวได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และมาตรา ๒๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งจะมีสำนักงาน กสม. ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน รวมถึงดำเนินการอื่น ๆ เพื่อให้ภารกิจของ กสม. บรรลุผลตามหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

ในการทำหน้าที่ของ กสม. เพื่อให้เกิดการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนนั้น ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดไว้ว่า เมื่อความปรากฏต่อ กสม. ไม่ว่าจะโดยทางใด ไม่ว่าจะจะมีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตามว่ามี การละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้น ให้ กสม. ตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและทำความเข้าใจให้ปรากฏ โดยไม่ล่าช้า และต้องศึกษาวิเคราะห์ให้ทราบถึงสาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาและป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องนั้นหรือลักษณะเดียวกันนั้นขึ้นอีก รวมถึงทำหน้าที่ในการประสานหรือแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้เกิดการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ

จากหน้าที่และอำนาจที่กล่าวมาข้างต้น กสม. จึงได้กำหนดให้มีระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติในการรับเรื่องร้องเรียนจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือพบเห็นว่ามี การกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อขอให้ กสม. ดำเนินการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในเชิงระบบ/วิจัย หรือดำเนินการอื่นใดตามหน้าที่และอำนาจของ กสม. ซึ่งหากภายหลังได้ตรวจสอบแล้วพบว่ามี การละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นจริง ก็จะมีการเสนอมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือหากเห็นว่าควรมีการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเชิงระบบก็อาจเสนอมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริม

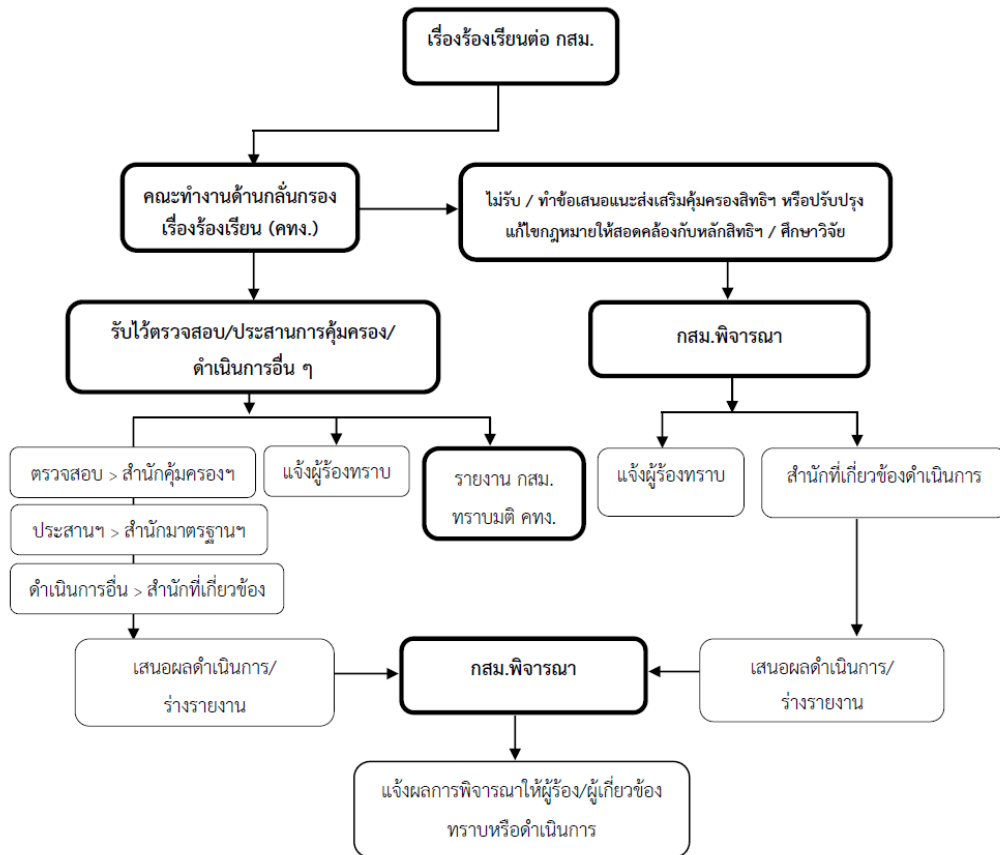
และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป ซึ่งสำนักงาน กสม. จะทำหน้าที่ในการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม. ดังกล่าวเพื่อเสนอ กสม. ทราบ/พิจารณาตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางของ กสม. ตามรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน หาก กสม. เห็นสมควร หรือเมื่อคู่กรณี บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางของ กสม. มีคำขอให้พิจารณารายงานผลการตรวจสอบใหม่ กสม. อาจพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมข้อเท็จจริงหรือความเห็นตามรายงานผลการตรวจสอบเดิมได้ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (หมวด ๕)

สำนักงาน กสม. ได้จัดทำคู่มือกระบวนการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและติดตามการดำเนินงาน ดังรายละเอียดตามแผนภาพ

แผนภาพกระบวนการพิจารณาเรื่องร้องเรียน

เอกสารหมายเลข ๑

คำอธิบาย

๑) เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน สำนักมาตรฐานฯ (กทป.) ตรวจสอบเรื่อง/แสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นตาม “ขั้นตอนการตรวจเรื่องร้องเรียนและการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น” (เอกสารหมายเลข ๒)

๒) เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาชั้นต้น คทง.ด้านการกลั่นกรองเรื่องร้องเรียน และ กสม. พิจารณา ดังนี้

๒.๑ คทง.ฯ มีมติกรณีรับไว้เป็นคำร้อง (ตรวจสอบ/ประสาน) หรือกรณีดำเนินการอื่นใด

๒.๒ กสม. พิจารณามีมติกรณีไม่รับไว้ดำเนินการ กรณีรับไว้เพื่อทำข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน หรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน และกรณีศึกษาวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของ กสม. ตามที่ คทง.ฯ เสนอ

๓) สำนักงาน กสม. ดำเนินการตามมติของ คทง.ฯ ตามข้อ ๒.๑ ดังนี้

๓.๑ กรณีรับเป็นคำร้องตรวจสอบ > จัดส่งเรื่องให้สำนักคุ้มครองฯ ดำเนินการ

๓.๒ กรณีรับเป็นคำร้องประสาน > จัดส่งเรื่องให้สำนักมาตรฐานฯ (กมส.) ดำเนินการ

๓.๓ กรณีรับไว้ดำเนินการอื่นใด > จัดส่งให้สำนัก/ส่วนงานภายในสำนักงาน กสม. ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

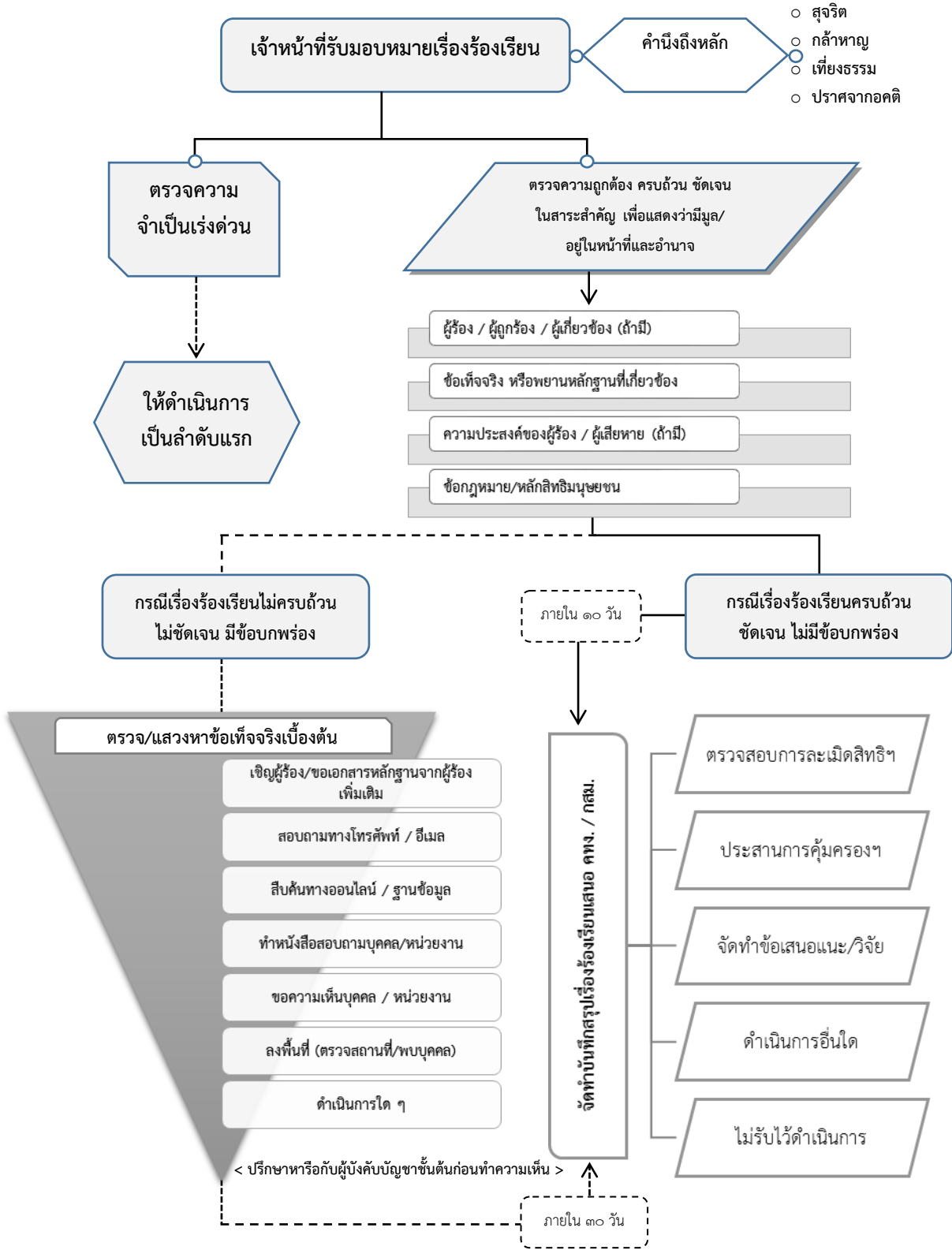
** เมื่อดำเนินการตามข้อ ๓.๑ - ๓.๓ แล้ว ให้เสนอ กสม. พิจารณาทราบ

๔) สำนักงาน กสม. แจ้งผู้ร้องทราบ

๕) สำนัก/ส่วนงานที่เกี่ยวข้องเสนอผลการดำเนินการ/ร่างรายงาน/ร่างข้อเสนอแนะให้ กสม. พิจารณา

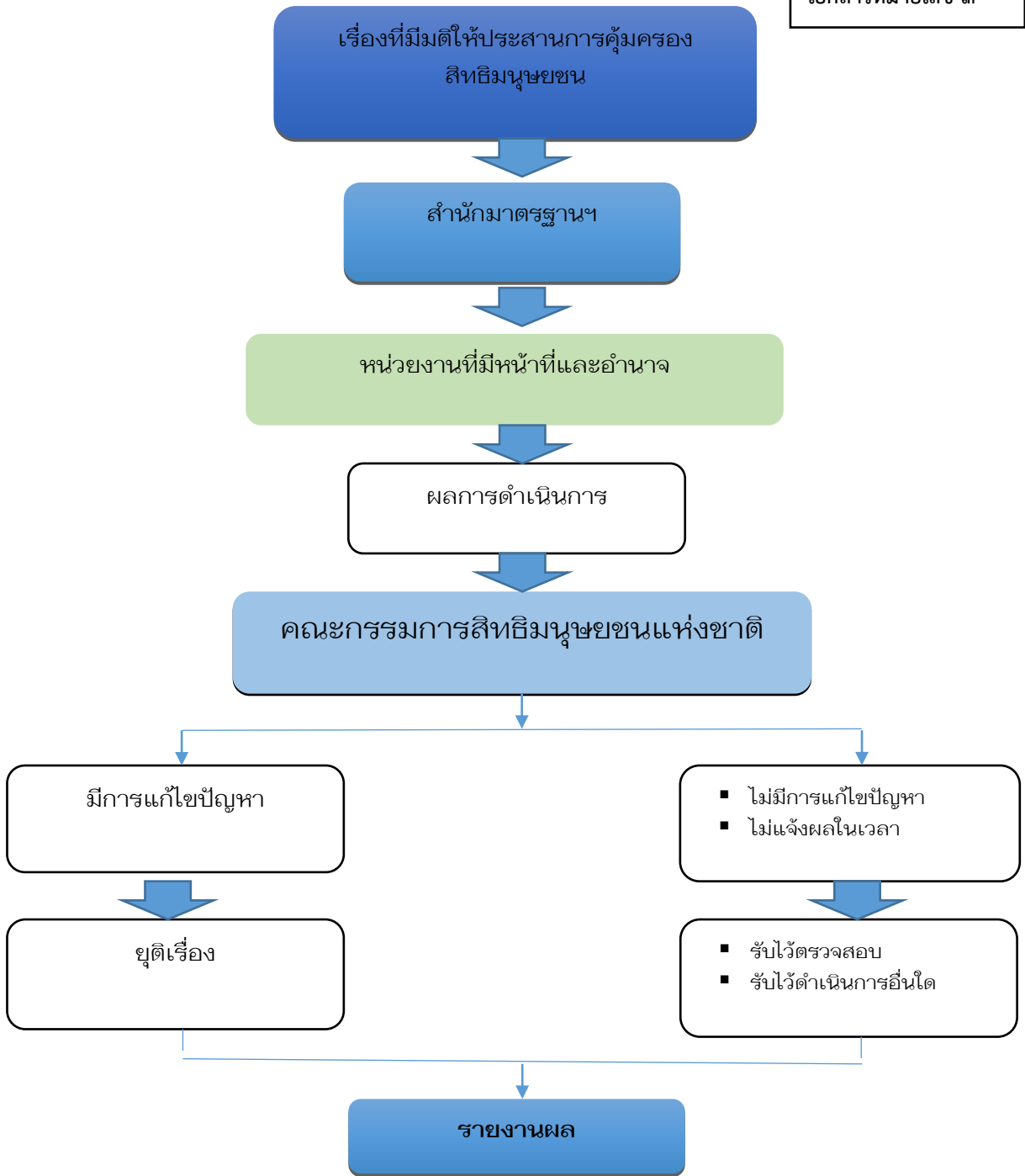
๖) สำนักงาน กสม. แจ้งมติ กสม. ตามข้อ ๕ ให้ผู้ร้อง ผู้เกี่ยวข้องทราบ/ดำเนินการ

ขั้นตอนการตรวจเรื่องร้องเรียนและการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น

แผนภาพกระบวนการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เอกสารหมายเลข ๓

คำอธิบาย

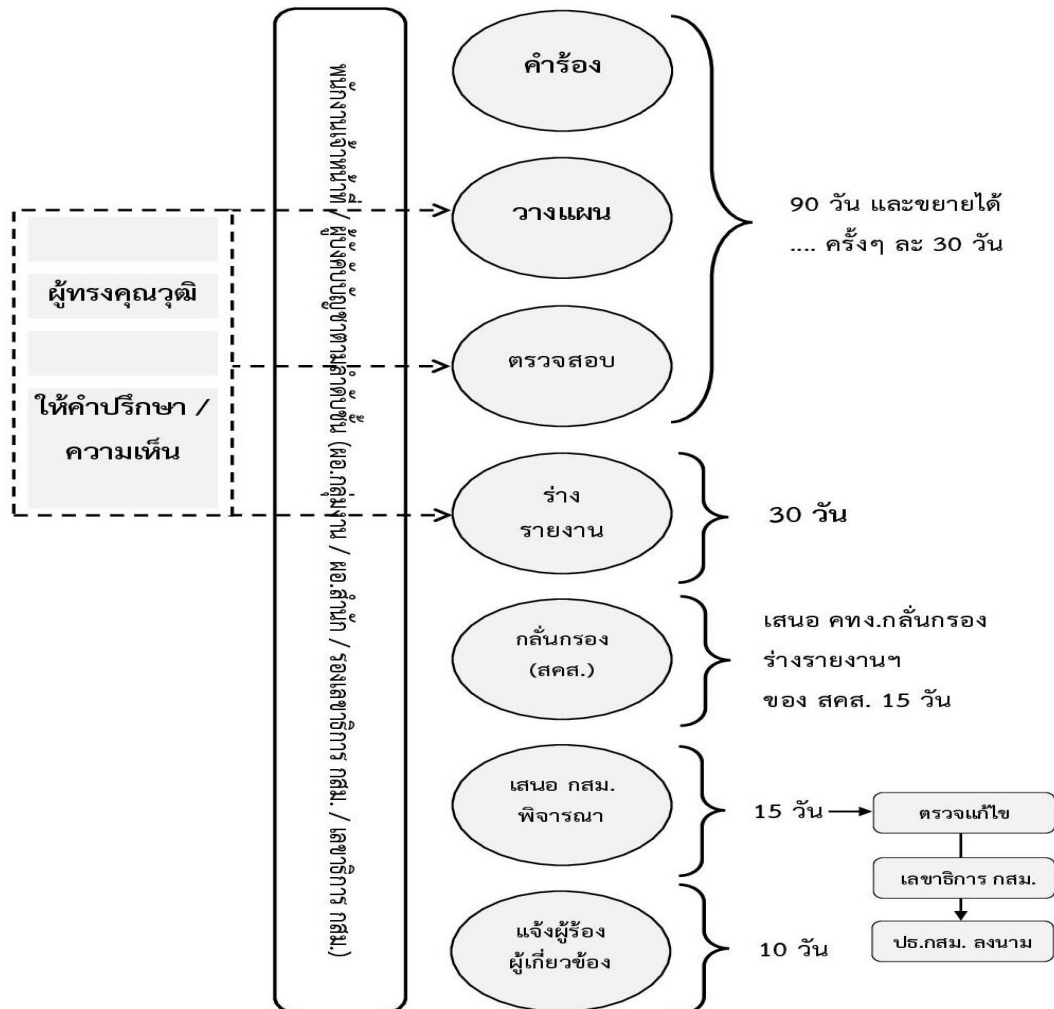
๑. เรื่องร้องเรียนที่ กสม. เห็นว่าควรรับไว้เป็นคำร้องเพื่อประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สำนักงานโดยสำนักมาตรฐานฯ จะส่งเรื่องให้หน่วยงานหรือองค์กรที่มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด

๒. เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาแล้ว สำนักงานจะขอทราบผลการดำเนินการจากหน่วยงานแล้วประมวลข้อมูลและความเห็นเสนอต่อ กสม. พิจารณา

๓. หากหน่วยงานหรือองค์กรที่รับเรื่องได้แก้ไขปัญหาตามสมควรแก่กรณีแล้ว สำนักงานจะเสนอให้ กสม. ยุติเรื่อง แต่หากหน่วยงานหรือองค์กรที่รับเรื่องไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จ หรือไม่แจ้งผลการดำเนินการในเวลาอันสมควร สำนักงานจะเสนอให้ กสม. พิจารณาตามที่เห็นสมควรต่อไป เช่น รับไว้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

แผนภาพกระบวนการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

คำอธิบาย

๑) พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดประเด็นและแนวทางการตรวจสอบโดยปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และผู้ทรงคุณวุฒิ (ถ้ามี) และขอความเห็นชอบจากกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่กำกับดูแล

๒) พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ด้วยการดำเนินการโดยประการใด ๆ แต่ต้องไม่เป็นการสร้างขั้นตอนหรือเป็นภาระแก่หน่วยงาน/บุคคลเกินจำเป็น รวมถึงต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร้องเรียนหรือผู้เกี่ยวข้องได้มีโอกาสชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานตามสมควร ซึ่งอาจดำเนินการด้วยวิธีการ ดังนี้

๒.๑ เรียกให้หน่วยงาน/บุคคลมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสารหลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐาน

๒.๓ ดำเนินการอื่นใด

๓) พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำร่างรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยปรึกษาหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิ (ถ้ามี) และผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงเลขาธิการ กสม. และขอความเห็นชอบจากกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่กำกับดูแล

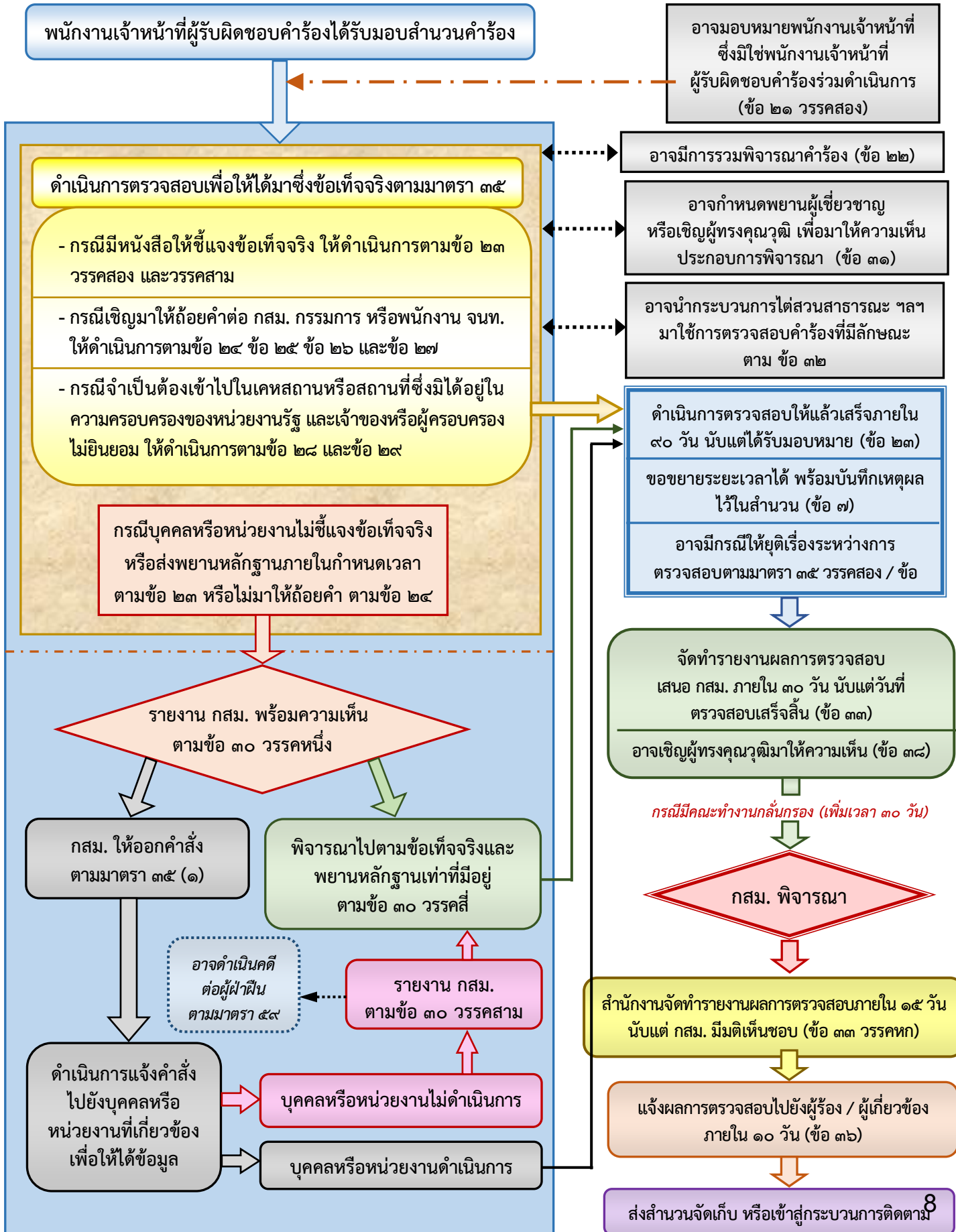
๔) เสนอร่างรายงานผลการตรวจสอบให้ กสม. พิจารณา

๕) สำนักงาน กสม. แจ้งผลผู้ร้อง ผู้เกี่ยวข้องทราบ/ดำเนินการ

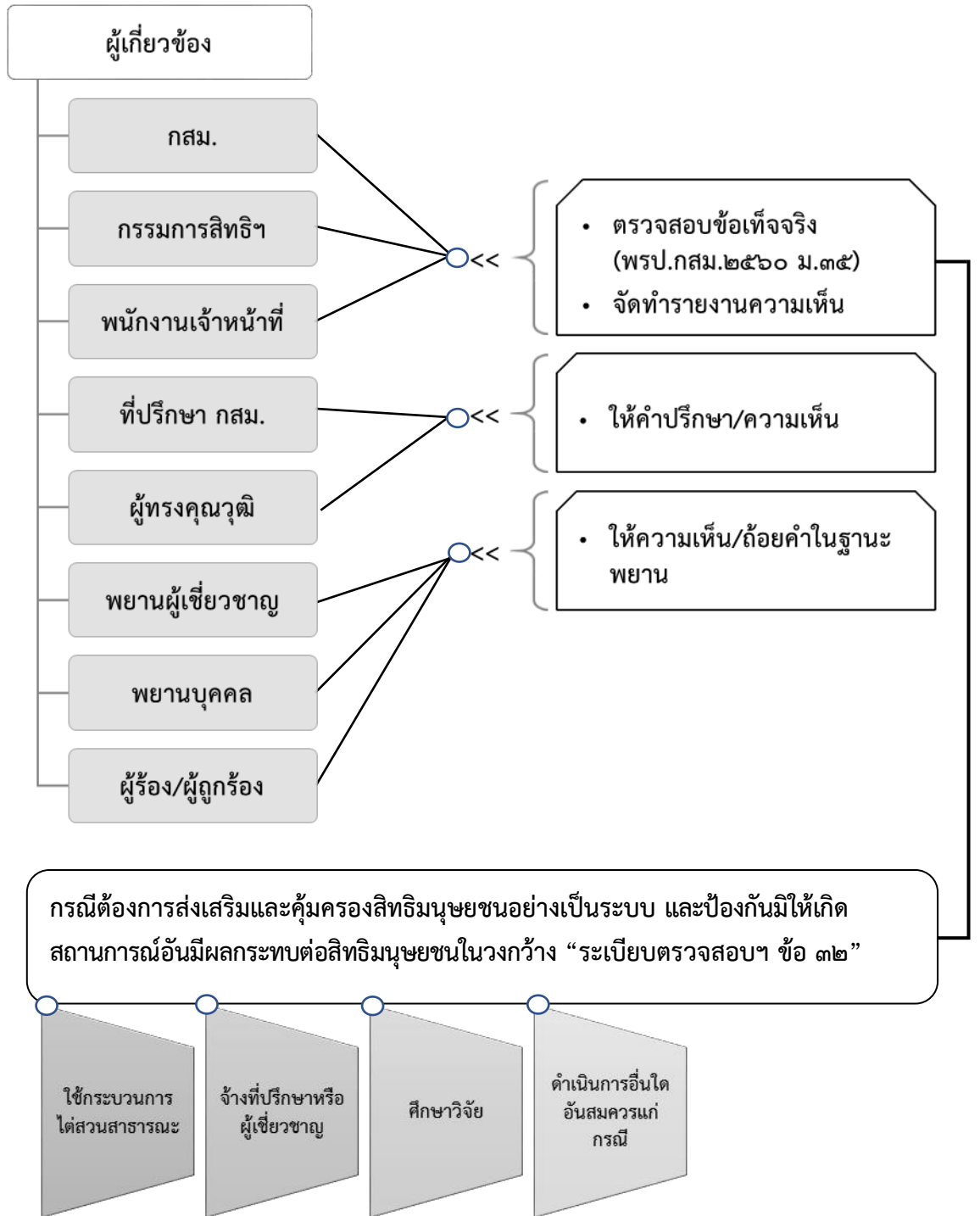
หมายเหตุ รายละเอียดตามแผนผัง “ขั้นตอนการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน การจัดทำรายงาน และการแจ้งผล” (เอกสารหมายเลข ๕)

ขั้นตอนการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน การจัดทำรายงาน และการแจ้งผล

** ระยะเวลาอาจยื่นหรือขยายได้ตามที่ กสม. เห็นสมควร (ข้อ ๗) **

กลไกการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” แต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้

- (๑) ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง ของสำนักงาน กสม.
- (๒) ข้าราชการ พนักงานของรัฐ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ที่เรียกชื่ออย่างอื่นในหน่วยงานอื่นของรัฐ
- (๓) ผู้ที่ดำรงตำแหน่งตามที่ กสม. กำหนด

หมายเหตุ (๑) เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคำร้อง (๒) (๓) ร่วมดำเนินการกับพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคำร้อง “ระเบียบตรวจสอบฯ ข้อ ๒๑”

คำตอบแทน “ที่ปรึกษาประจำ กสม.”
มีหน้าที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ความเห็นต่อ กสม.

ประเภทคำตอบแทน	อัตราเบิกจ่าย
ที่ปรึกษาประจำ กสม. (วันเวลาปฏิบัติหน้าที่เหมือนข้าราชการ สนง.กสม.)^๑	
ระเบียบ กสม. ว่าด้วยที่ปรึกษาประจำ กสม. เลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการ ปธ.กสม. และกรรมการสิทธิฯ พ.ศ. ๒๕๖๔	
๑) คำตอบแทนเป็นรายเดือน “ข้อ ๑๔”	๕๐,๐๐๐ บาท/เดือน
๒) เบี้ยประกันสุขภาพ “ข้อ ๑๔ (๑)”	เท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท/ปี
๓) สิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยการนั้น “ข้อ ๑๔ (๒)”	ระเบียบ กสม. ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔
๔) สิทธิได้รับคำตอบแทนระหว่างการลา (ลาป่วย ลาคลอดบุตร ลาช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตร ลากิจส่วนตัว ลาพักผ่อน ลาอุปสมบท/ประกอบพิธีฮัจญ์ ลาไปถือศีล/ปฏิบัติธรรม ลาเข้ารับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเตรียมพล ลาอบรมหรือพัฒนาความรู้ความสามารถ)	ตามบัญชีแนบท้ายระเบียบฯ
ระเบียบ กสม. ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	
๕) สิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการตามหลักเกณฑ์และอัตราเดียวกับข้าราชการสำนักงาน กสม. ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับทรงคุณวุฒิ “ข้อ ๗”	เบิกจ่ายตามอัตราที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ และระเบียบที่เกี่ยวข้องของกระทรวงการคลัง เว้นแต่ เบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการในราชอาณาจักรให้เบิกได้ในลักษณะเหมาจ่ายในอัตราวันละสี่ร้อยบาท (“ข้อ ๕”)

กฎหมาย/ระเบียบ/หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

- ๑) พรบ.กสม. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๕ (๓) มาตรา ๔๙ (๘)
- ๒) ระเบียบ กสม. ว่าด้วยที่ปรึกษาประจำ กสม. เลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการ ปธ.กสม. และกรรมการสิทธิฯ พ.ศ. ๒๕๖๔
- ๓) ระเบียบ กสม. ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๔) พรฎ. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๖๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๕) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๖) หนังสือสั่งการของกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

^๑ ที่ปรึกษาประจำ กสม. แต่งตั้งได้ไม่เกิน ๗ อัตรา โดยให้ ปธ.กสม. แต่งตั้งตามความเห็นชอบของ กสม. “ข้อ ๗” และมีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเพื่อขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ “ข้อ ๑๒”

คำตอบแทน “ผู้ทรงคุณวุฒิ”

กรณี กสม. / คณะอนุกรรมการ / สำนักงาน กสม. / พนักงานเจ้าหน้าที่ / คณะทำงานที่ กสม. หรือสำนักงาน กสม. แต่งตั้ง ขอคำปรึกษาหรือความเห็นประกอบการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ประเภทคำตอบแทน	อัตราเบิกจ่าย
ผู้ทรงคุณวุฒิ (ขึ้นทะเบียน/ไม่ขึ้นทะเบียน)^๒	
ระเบียบ กสม. ว่าด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ. ๒๕๖๔	
๑) สิทธิได้รับคำตอบแทนกรณีเข้าร่วมประชุมเพื่อให้คำปรึกษา/ความเห็น “ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง”	เบิกจ่ายได้ ๒,๐๐๐ บาท/ประชุมหนึ่งครั้ง
๒) สิทธิได้รับคำตอบแทนกรณีทำความเห็นเป็นหนังสือ “ข้อ ๑๒ วรรคสอง”	เบิกจ่ายได้เรื่องละ ๒,๐๐๐ บาท
๓) สิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยการนั้น	ระเบียบ กสม. ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔
ระเบียบ กสม. ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	
๔) สิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการตามหลักเกณฑ์และอัตราเดียวกับข้าราชการสำนักงาน กสม. ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ “ข้อ ๑๒”	เบิกจ่ายตามอัตราที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ และระเบียบที่เกี่ยวข้องของกระทรวงการคลัง เว้นแต่ เบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการในราชอาณาจักรให้เบิกได้ในลักษณะเหมาจ่ายในอัตรารวันละสี่ร้อยบาท (“ข้อ ๕”)
๕) สิทธิได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อมาปฏิบัติราชการ และกลับจากการปฏิบัติราชการ ณ สำนักงาน กสม. หรือสถานที่ที่สำนักงาน กสม. กำหนด “ข้อ ๑๓”	

กฎหมาย/ระเบียบ/หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

- ๑) พรบ.กสม.๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๕ (๓) มาตรา ๔๙ (๔)
- ๒) ระเบียบ กสม. ว่าด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ. ๒๕๖๔
- ๓) ระเบียบ กสม. ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๔) ระเบียบ กสม. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓๑
- ๕) พรก.ว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ มาตรา ๔ มาตรา ๑๐
- ๖) พรก.ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๗) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๘) หนังสือสั่งการของกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

^๒ กรณีผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับ กสม. จะสามารถขอคำปรึกษา/ความเห็นได้เฉพาะกรณี “จำเป็นเร่งด่วน” และ ปธ.กสม. เห็นชอบ และมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว “ข้อ ๑๓”

**คำตอบแทน “พยานผู้เชี่ยวชาญ” กรณี กสม. / พนักงานเจ้าหน้าที่ขอความเห็นประกอบการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน**

ระเบียบ กสม. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายค่าเบี่ยงเลี้ยงและค่าเดินทางของพยานซึ่งมาให้ความเห็นหรือถ้อยคำ พ.ศ. ๒๕๖๑

ประเภทคำตอบแทน	อัตราเบิกจ่าย
พยานผู้เชี่ยวชาญ^๓ (กสม. เป็นผู้กำหนด) “ข้อ ๑๖ – ข้อ ๑๘”	
๑) เบี้ยเลี้ยง	เหมาจ่ายรายวัน ๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท
๒) ค่าเดินทาง ได้แก่ ๒.๑) ค่าพาหนะประจำทาง	เท่าที่จ่ายจริง / ถ้าเดินทางโดยเครื่องบินให้เบิกจ่ายในอัตราชั้นประหยัด
๒.๒) ค่าพาหนะรับจ้าง (A) ไป-กลับระหว่าง “สถานีขนส่งประจำทาง” “สถานที่พาหนะประจำทางจอดรับ-ส่ง” หรือ “ท่าอากาศยาน” กับ “ที่อยู่/ที่พัก” หรือ “สำนักงาน กสม./สถานที่ที่กำหนด” (B) ไป-กลับระหว่าง “ที่อยู่/ที่พัก” หรือ “ที่ปฏิบัติงาน” ในจังหวัดเดียวกันกับที่ กสม. กรรมการสิทธิ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดมาให้ความเห็น (C) ไป-กลับระหว่าง “ที่อยู่/ที่พัก” หรือ “ที่ปฏิบัติงาน” ซึ่งต้องเดินทางข้ามเขตจังหวัดเพื่อให้ความเห็น	(A) – (B) เบิกเท่าที่จ่ายจริง (C) เบิกค่าพาหนะข้ามเขตจังหวัดตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด
๒.๓) ค่าพาหนะส่วนตัว (ห้ามเบิกค่าธรรมเนียมผ่านทาง)	จ่ายตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด (เบิกตามระยะทาง)
๒.๔) จ้างเหมาบริการพาหนะประเภททั่วไป และค่าเชื้อเพลิงหรือพลังงานสำหรับพาหนะ (เบิกได้เฉพาะกรณีโดยสภาพทางกายภาพไม่อาจเดินทางด้วยวิธีตามข้อ ๒.๑ – ๒.๓)	ค่าจ้างเหมาบริการ>>เบิกเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินวันละ ๑,๘๐๐ บาท / ค่าเชื้อเพลิงฯ >>เบิกในอัตราตามข้อ ๒.๓
๒.๕) จ้างเหมาบริการพาหนะประเภทพิเศษ และค่าเชื้อเพลิงหรือพลังงานสำหรับพาหนะ (เบิกได้เฉพาะกรณีโดยสภาพทางกายภาพไม่อาจเดินทางด้วยวิธีตามข้อ ๒.๔)	ค่าจ้างเหมาบริการ>>เบิกเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินวันละ ๓,๐๐๐ บาท / ค่าเชื้อเพลิงฯ>>เบิกในอัตราตามข้อ ๒.๓
๒.๖) ค่าเช่าที่พัก	เบิกได้เท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินวันละ ๑,๖๐๐ บาท
๒.๗) ค่าใช้จ่ายอื่นที่มีความจำเป็นต้องจ่ายเนื่องในการเดินทาง หากไม่จ่ายค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะไม่สามารถเดินทางถึงที่หมายได้ และต้องไม่เป็นค่าใช้จ่ายที่ระเบียบนี้ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ	ให้สำนักงาน กสม. มีดุลพินิจในการอนุมัติเบิกจ่ายเท่าที่จ่ายจริง
ล่ามแปลภาษา / ผู้ช่วยเหลือในการเดินทางของ “พยานผู้เชี่ยวชาญ” (เฉพาะกรณีจำเป็น/สมควร) “ข้อ ๑๙”	
๑) เบี้ยเลี้ยง	เบิกจ่ายอัตราเดียวกับ “พยานบุคคล”
๒) ค่าเดินทาง (ผู้ช่วยเหลือในการเดินทางของพยานผู้เชี่ยวชาญ หากผู้เชี่ยวชาญใช้สิทธิเบิกค่าเดินทางตามข้อ ๒.๔ หรือ ๒.๕ แล้ว ผู้ช่วยฯ จะไม่มีสิทธิเบิกค่าเดินทาง)	เบิกจ่ายอัตราเดียวกับ “พยานผู้เชี่ยวชาญ”
ล่ามแปลภาษาให้กับพยานตามที่กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนด “ข้อ ๒๐” (สนง.กสม. เป็นผู้จัดหา)	
เบี้ยเลี้ยง / ค่าเดินทาง	เบิกจ่ายในอัตราเดียวกับ “พยานผู้เชี่ยวชาญ”

^๓ ถ้าพยานผู้เชี่ยวชาญเป็นบุคลากรในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ให้เบิกเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางต่าง ๆ ตามอัตราของทางราชการ และให้เลือกว่าจะเบิกจากต้นสังกัดหรือจากสำนักงาน กสม.

กฎหมาย/ระเบียบ/ข้อหาหรือที่เกี่ยวข้อง

๑) พรบ. กสม. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๕ (๓)

๒) ระเบียบ กสม. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเดินทางของพยานซึ่งมาให้ความเห็นหรือถ้อยคำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๔

๓) ระเบียบ กสม. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓๑

๔) พรก. ว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ มาตรา ๔ มาตรา ๑๐

๕) บันทึกข้อความสำนักกฎหมาย ที่ สม ๐๐๐๘/๕๒๒ ลว. ๑๓ ก.ค. ๒๕๖๔ การเบิกค่าใช้จ่ายของพยานผู้เชี่ยวชาญ

คำตอบแทน “พยานบุคคล” กรณี กสม. / พนักงานเจ้าหน้าที่ขอ/มีคำสั่งให้มาให้ถ้อยคำในฐานะพยาน
ประกอบการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ระเบียบ กสม. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายค่าเบี่ยงเลี้ยงและค่าเดินทางของพยานซึ่งมาให้ความเห็นหรือถ้อยคำ พ.ศ. ๒๕๖๑

ประเภทคำตอบแทน	อัตราเบิกจ่าย
พยานบุคคล (ผู้เห็นเหตุการณ์/ทราบข้อเท็จจริง) “ข้อ ๙ – ข้อ ๑๓”	
๑) เบี้ยเลี้ยง	เหมาจ่ายรายวัน ๆ ละ ๘๐๐ บาท
๒) ค่าเดินทาง ได้แก่ ๒.๑) ค่าพาหนะประจำทาง	(A) เท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินอัตราค่าโดยสารและค่าธรรมเนียมรถไฟปรับอากาศนอนชั้น ๒ หรือรถโดยสารประจำทางปรับอากาศ ๒๔ ที่นั่ง (B) กรณีเดินทางโดยเครื่องบินให้เบิกได้ไม่เกินอัตราสูงสุดของข้อ (A)
๒.๒) ค่าพาหนะรับจ้าง (A) ไป-กลับระหว่าง “สถานีขนส่งประจำทาง” “สถานที่พาหนะประจำทางจอดรับ-ส่ง” หรือ “ท่าอากาศยาน” กับ “ที่อยู่/ที่พัก” หรือ “สำนักงาน กสม./สถานที่ที่กำหนด” (B) ไป-กลับระหว่าง “ที่อยู่/ที่พัก” หรือ “ที่ปฏิบัติงาน” ในจังหวัดเดียวกันกับที่ กสม. กรรมการสิทธิฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดมาให้ความเห็น (C) ไป-กลับระหว่าง “ที่อยู่/ที่พัก” หรือ “ที่ปฏิบัติงาน” ซึ่งต้องเดินทางข้ามเขตจังหวัดเพื่อให้ความเห็น	(A) – (B) เบิกเท่าที่จ่ายจริง (C) เบิกค่าพาหนะข้ามเขตจังหวัดตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด
๒.๓) ค่าพาหนะส่วนตัว (ห้ามเบิกค่าธรรมเนียมผ่านทาง)	จ่ายตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด (เบิกตามระยะทาง)
๒.๔) จ้างเหมาบริการพาหนะประเภททั่วไป และค่าเชื้อเพลิงหรือพลังงานสำหรับพาหนะ (เบิกได้เฉพาะกรณีโดยสภาพทางกายภาพไม่อาจเดินทางด้วยวิธีตามข้อ ๒.๑ – ๒.๓)	ค่าจ้างเหมาบริการ>>เบิกเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินวันละ ๑,๘๐๐ บาท / ค่าเชื้อเพลิงฯ >>เบิกในอัตราตามข้อ ๒.๓
๒.๕) จ้างเหมาบริการพาหนะประเภทพิเศษ และค่าเชื้อเพลิงหรือพลังงานสำหรับพาหนะ (เบิกได้เฉพาะกรณีโดยสภาพทางกายภาพไม่อาจเดินทางด้วยวิธีตามข้อ ๒.๔)	ค่าจ้างเหมาบริการ>>เบิกเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินวันละ ๓,๐๐๐ บาท / ค่าเชื้อเพลิงฯ>>เบิกในอัตราตามข้อ ๒.๓
๒.๖) ค่าเช่าที่พัก	เบิกได้เท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินวันละ ๑,๖๐๐ บาท
๒.๗) ค่าใช้จ่ายอื่นที่มีความจำเป็นต้องจ่ายเนื่องในการเดินทาง หากไม่จ่ายค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะไม่สามารถเดินทางถึงที่หมายได้ และต้องไม่เป็นค่าใช้จ่ายที่ระเบียบนี้ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ	ให้สำนักงาน กสม. มีดุลพินิจในการอนุมัติเบิกจ่ายเท่าที่จ่ายจริง
ผู้ร้อง / ผู้ถูกร้อง ให้ถ้อยคำในฐานะพยาน “ข้อ ๑๔”	
เบี้ยเลี้ยง / ค่าเดินทาง	เบิกจ่ายอัตราเดียวกับ “พยานบุคคล”
ล่ามแปลภาษา / ผู้ช่วยเหลือในการเดินทางของ “พยานบุคคล” หรือ “ผู้ร้อง/ผู้ถูกร้อง” “ข้อ ๑๕”	
๑) เบี้ยเลี้ยง	เบิกจ่ายอัตราเดียวกับ “พยานบุคคล”
๒) ค่าเดินทาง (ผู้ช่วยเหลือในการเดินทางฯ หากพยานบุคคล ผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง ใช้สิทธิเบิกค่าเดินทางตามข้อ ๒.๔ หรือ ๒.๕ แล้ว ผู้ช่วยฯ จะไม่มีสิทธิเบิกค่าเดินทาง	เบิกจ่ายอัตราเดียวกับ “พยานผู้เชี่ยวชาญ”
ล่ามแปลภาษาให้กับพยานตามที่กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนด “ข้อ ๒๐” (สนง.กสม. เป็นผู้จัดหา)	
เบี้ยเลี้ยง / ค่าเดินทาง	เบิกจ่ายในอัตราเดียวกับ “พยานผู้เชี่ยวชาญ”

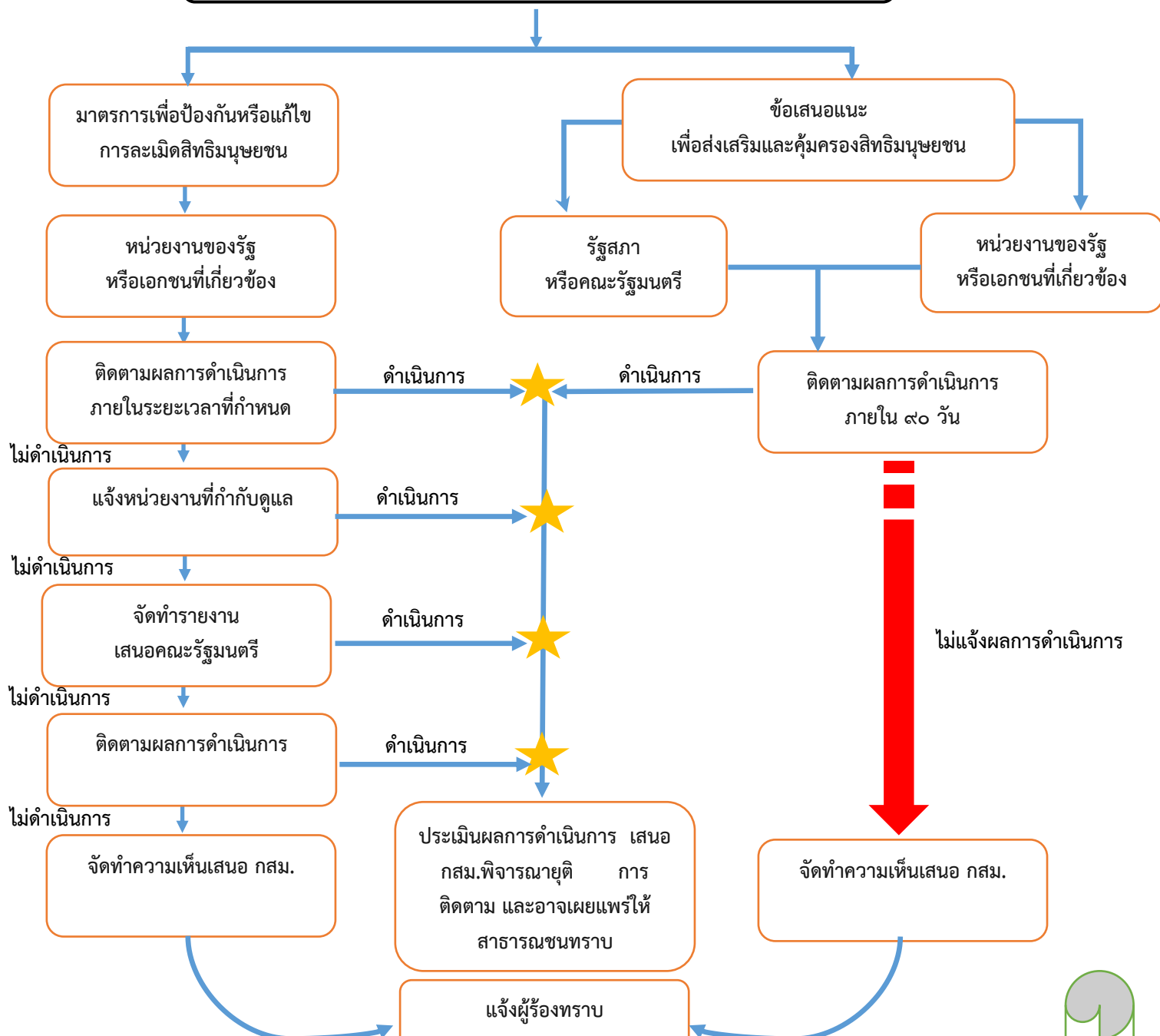
๔ ถ้าพยานบุคคลเป็นบุคลากรในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ให้เบิกเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางต่าง ๆ ตามอัตราของทางราชการ และให้เลือกว่าจะเบิกจากต้นสังกัดหรือจากสำนักงาน กสม. / สามารถขอหรือส่งพยานบุคคลมาให้ถ้อยคำได้ไม่เกิน ๕ คน/คำร้อง เว้นแต่ กสม. จะเห็นสมควรเพิ่มเติม

กฎหมาย/ระเบียบ/ข้อหาหรือที่เกี่ยวข้อง

- ๑) พรบ.กสม.๒๕๖๐ มาตรา ๓๕ (๓)
- ๒) ระเบียบ กสม. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเดินทางของพยานซึ่งมาให้ความเห็นหรือถ้อยคำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๔
- ๓) ระเบียบ กสม. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๔ - ข้อ ๒๗ ข้อ ๓๐
- ๔) พรก.ว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ มาตรา ๔ มาตรา ๑๐

แผนภาพกระบวนการติดตามผล มาตรการการแก้ไขปัญหา / ข้อเสนอแนะ

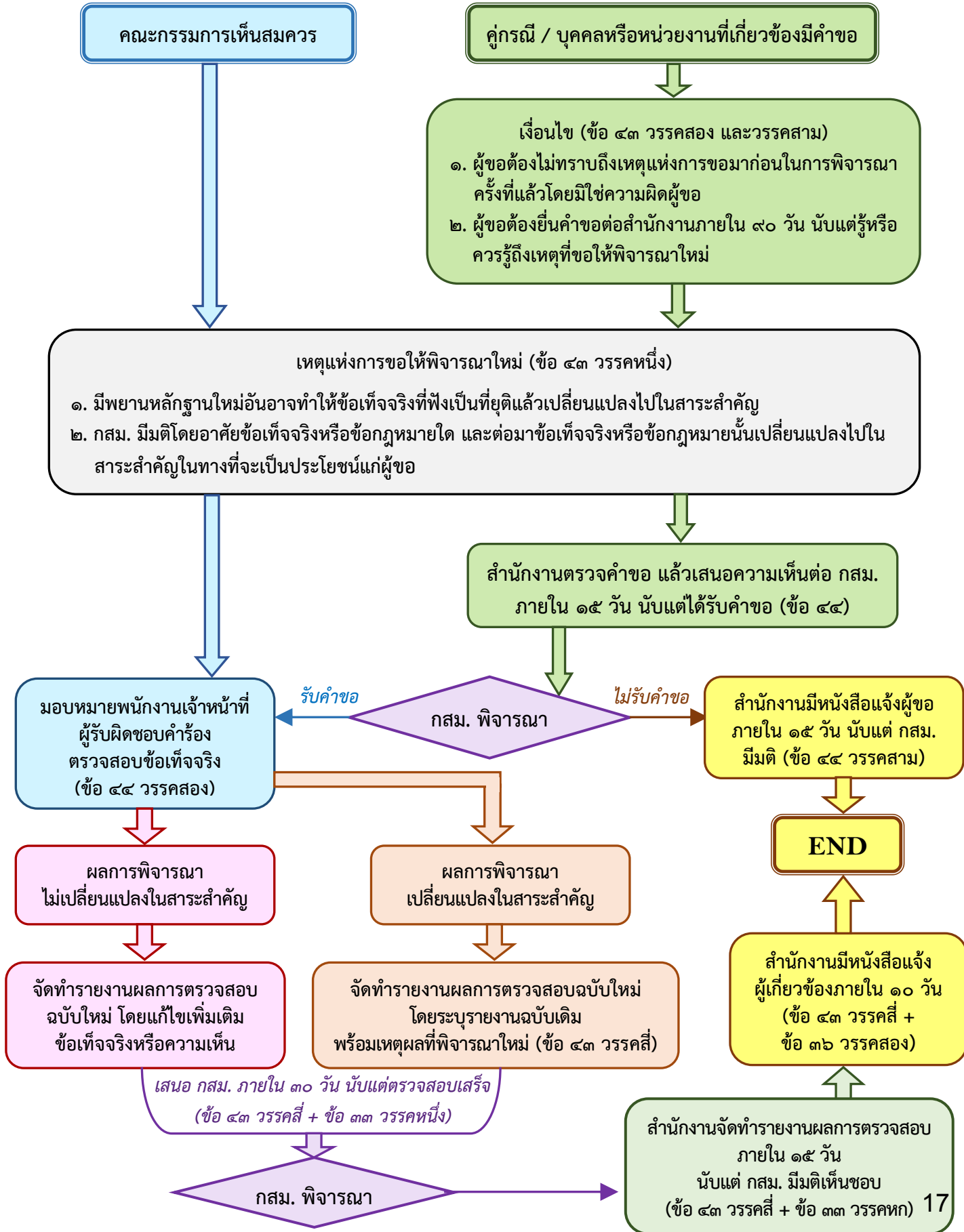

คำอธิบาย

๑. ติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือเอกชน เมื่อครบกำหนดเวลาตามรายงานผลการตรวจสอบละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งกำหนดไว้ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน
๒. ติดตามผลข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนนับจากวันที่พ้นกำหนดระยะเวลา ๙๐ วัน ที่รัฐสภา ครม. หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องได้รับข้อเสนอแนะ
๓. กรณีหน่วยงานดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขหรือข้อเสนอแนะแล้วให้เสนอ กสม. ยุติการดำเนินการ
๔. กรณีตามข้อ ๑ หากหน่วยงานไม่ดำเนินการหรือไม่แจ้งผล ให้สำนักงานแจ้งหน่วยงานที่บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน พิจารณารังรัดหรือกำกับให้ดำเนินการต่อไป หากไม่แจ้งผลหรือไม่ดำเนินการให้สำนักงานเสนอ กสม. พิจารณาผลดำเนินการเพื่อเสนอ ครม. เพื่อเร่งรัดให้ดำเนินการ
๕. กรณีตามข้อ ๓ หากรัฐสภาหรือ ครม. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่อาจดำเนินการได้ กสม.อาจเผยแพร่ผลการดำเนินการให้ประชาชนทราบเป็นการต่อไป
๖. เมื่อ กสม. มีมติให้ยุติการติดตามผลให้แจ้งผู้

แผนภาพกระบวนการขอให้พิจารณาใหม่

** ระยะเวลาอาจย่นหรือขยายได้ตามที่ กสม. เห็นสมควร (ข้อ ๗) **

ภาคผนวก

- ๑) แบบบันทึกสรุปเรื่องร้องเรียน
- ๒) แบบรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน (กสม.๑) – กรณียุติเรื่อง
- ๓) แบบรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน (กสม.๒) – กรณีละเมิด
- ๔) แบบข้อเสนอแนะตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) (กสม. ๓) – กรณีจัดทำข้อเสนอแนะ
- ๕) แบบรายงานผลการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๔) (กสม. ๔) – กรณีตาม พรป.กสม.๒๕๖๐ มาตรา ๔๔
- ๖) แบบรายงานผลการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (กสม.๕) – กรณีตาม พรป. กสม. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓ ประกอบระเบียบฯ ตรวจสอบฯ ข้อ ๑๘
- ๗) ฝั่งระยะเวลากระบวนการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดขั้นตอนดำเนินการ

ผู้รับผิดชอบ : นาย/นางสาว..... โทร.
XXXXX
ผู้ตรวจ ..... (ผอ.กทป.) โทร.

บันทึกสรุปเรื่องร้องเรียน
เรื่องร้องเรียนที่ .. /.... (วันที่ xx กุมภาพันธ์ xxxx)

ระบุตามประเภทสิทธิที่

เรื่อง สิทธิ..... กรณีกล่าวอ้างว่า / กรณีขอให้ .....

ผู้ร้อง .....

ผู้ถูกร้อง .....

๑. ข้อเท็จจริงและความประสงค์ของผู้ร้อง (ข้อเท็จจริงและความประสงค์ตามเรื่องร้องเรียน)

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า .....

.....

จึงร้องเรียนขอให้ (ความประสงค์ของผู้ร้อง).....

.....

จึงร้องเรียนขอให้ดำเนินการ ดังนี้ (กรณีมีความประสงค์มากกว่า ๑ ประเด็น)

๑) ขอให้.....

๒) ขอให้.....

๒. การตรวจเรื่องร้องเรียน และแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น

๒.๑ .....

๒.๒ .....

๓. ข้อกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ รธน. และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) .....

.....

๓.๒ สนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน (ถ้ามี) .....

.....

ตัดออกในชั้นเสนอกสม. เพื่อพิจารณา

๔. ความเห็น

เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนได้ทำความเห็นเสนอคณะทำงานด้านการกลั่นกรองเรื่องร้องเรียน

ในคราวประชุมครั้งที่ .. /... เมื่อวันที่ ..... พิจารณาแล้วเห็นว่า (กรณีมีประเด็นเดียว) .....

.....

เห็นควร .....

.....

/เจ้าหน้าที่ ...

ตัดออกในชั้นเสนอกสม. เพื่อพิจารณา

เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนได้ทำความเห็นเสนอคณะทำงานด้านการกลั่นกรองเรื่องร้องเรียน
ในคราวประชุมครั้งที่ ../... เมื่อวันที่ ..... พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้ (กรณีมีมากกว่า ๑ ประเด็น)

ประเด็นที่ ๑ กรณีกล่าวอ้างว่า / ขอให้ .....

เห็นว่า.....

เห็นควร .....

ประเด็นที่ ๒ กรณีกล่าวอ้างว่า / ขอให้ .....

เห็นว่า.....

เห็นควร .....

มติที่ประชุม อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๖๔
ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบมติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(ด้านบริหาร) ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ มีมติ (รับไว้เป็นคำร้องเพื่อดำเนินการ
ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน มอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และมอบหมาย
ฝ่ายเลขานุการ รายงานผลการพิจารณาต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อโปรดทราบ / รับไว้เป็น
คำร้องเพื่อดำเนินการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยัง.....ภายใน.....วัน และ
มอบหมายฝ่ายเลขานุการ รายงานผลการพิจารณาต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อโปรดทราบ /
มอบหมายฝ่ายเลขานุการ เพื่อเสนอคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อโปรดพิจารณา **ใช้เฉพาะกรณีไม่รับ
ไว้เป็นคำร้อง จัดทำข้อเสนอแนะ/วิจัย)

๕. มติ กสม. คุ้มครองฯ (ถ้ามีหลายประเด็นให้แยกมติเป็นรายประเด็น)

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน) ในคราวประชุมครั้งที่ ../... เมื่อวันที่..... **มีมติ** (กรณีมีประเด็นเดียว).....

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน) ในคราวประชุมครั้งที่ ../... เมื่อวันที่..... **มีมติ** ดังนี้ (กรณีมีมากกว่า ๑ ประเด็น).....

ประเด็นที่ ๑ มีมติ.....

ประเด็นที่ ๒ มีมติ.....

← กั้นหน้า ๓ ซม. →

กสม. ๑
รายงานผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน

↑ ๑.๕ ซม.
↑ ๓ ซม.
↓ ๑.๕ ซม.

< ตัวอักษรปกติใช้ขนาด ๑๗ พ. >
< ตัวอักษรหนาใช้ขนาด ๑๘ พ. >
< ชื่อ กสม. ใต้ครุฑใช้ขนาด ๒๐ พ. >
< ระยะเวลาบรรทัดปรับตามความเหมาะสม >

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ← กั้นหลัง →

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๒ ซม.

รายงานผลการตรวจสอบ ที่..... /....

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

เรื่อง..... สิทธิ..... กรณีกล่าวอ้างว่า.....
← ย่อหน้า ๒.๕ ซม. →

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

ผู้ร้อง..... ที่ ๑

..... ที่ ๒

<กรณีที่มีผู้ร้องจำนวนมาก ให้ระบุ (ชื่อผู้ร้องคนแรก) กับพวกรวม .... คน ตามรายชื่อท้ายรายงานนี้>

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

ผู้ถูกร้อง..... ที่ ๑

..... ที่ ๒

<ให้ระบุชื่อผู้ถูกร้องทั้งหมดโดยไม่ใช้รายชื่อแนบท้าย เพื่อให้ทราบว่าผู้ถูกร้องคือใคร เกี่ยวข้องอย่างไรกับปัญหา>

<กรณี กสม.หยิบยก และกรณีรวมพิจารณาคำร้องตั้งแต่ ๒ คำร้องขึ้นไป ให้ปรับตามแบบที่กำหนดต่อไป>

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๑. ความเป็นมา

← ย่อหน้า ๒.๕ ซม. → ผู้ร้องทั้งสองได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่.....

ลงวันที่..... กล่าวอ้างว่า <ให้สรุปข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญจากคำร้องและเอกสารประกอบ

คำร้องให้ครบถ้วนว่าเหตุเกิดเมื่อใด ผู้ร้อง ผู้ถูกร้องเกี่ยวข้องอย่างไรตามประเด็นที่ร้องเรียน และ

ให้เพียงพอรับฟังได้ว่าคำร้องมีมูลและอยู่ในหน้าที่และอำนาจของ กสม.>..... จึงขอให้ตรวจสอบ

(และขอความช่วยเหลือให้ / ขอให้ ฯลฯ)

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า

พฤติการณ์ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิ..... (อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิ.....)

ซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีหนังสือสอบถามข้อเท็จจริงไปยัง... (ให้ระบุผู้ถูกร้อง บุคคล หรือหน่วยงาน) / ดำเนินการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง (ให้ระบุสถานที่... เมื่อวันที่...) / ฯลฯ ซึ่ง ผู้ถูกร้อง / บุคคล / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบโดยพิจารณาประกอบเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

- <เรียงตามลำดับเวลา>
- ๑) หนังสือ (ให้ระบุผู้ถูกร้อง บุคคล หรือหน่วยงาน) ที่... ลงวันที่... ถึง.....
  - ๒) บันทึกข้อเท็จจริงจากพื้นที่... / สำเนาคำพิพากษาศาล... / ภาพถ่าย... / ฯลฯ.....
  - ๓) บันทึกความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญ ลงวันที่... ฯลฯ.....

< ๑ Enter+before ๒ พ. >

๔. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บทบัญญัติของกฎหมาย^๑ และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้อง^๒ ข้อเท็จจริงรับฟังในเบื้องต้นได้ว่า ...<ให้สรุปรวมข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องพิจารณา และเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ขัดแย้งกัน แต่หากประเด็นใดมีข้อเท็จจริงที่ขัดแย้งกัน ให้ระบุไว้ด้วยว่าแต่ละฝ่ายให้ข้อเท็จจริงในประเด็นนั้นว่าอย่างไร แล้วจึงค่อยวินิจฉัยว่าเชื่อข้อเท็จจริงใด เพราะเหตุใด เช่น เพราะ กสม.ได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้วพบว่า...>

กรณีมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า การที่ผู้ถูกร้อง..... ถือว่าผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องหรือไม่ อย่างไร

พิจารณาแล้วเห็นว่า <แต่ถ้าไม่มีการขมวดประเด็นที่ต้องพิจารณาไว้ในตอนท้ายของย่อหน้าที่แล้ว ให้ใช้ถ้อยคำว่า> จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นว่า ..... <ข้อเท็จจริงที่นำมาใช้ปรับบทเพื่อทำความเข้าใจต้องมีอยู่ในข้อเท็จจริงที่รับฟังได้มาก่อนด้วย>.....

/< หากเป็น ...

← ย่อหน้า ๒.๕ ขม. → ^๑ ถ้ามีการระบุถึงบทบัญญัติของกฎหมายให้ใช้เชิงอรรถ (Footnote)

^๒ บรรทัดแรกของเชิงอรรถให้ย่อหน้าตรงกับย่อหน้าของเนื้อหารายงาน (ใช้ตามรูปแบบเชิงอรรถในบันทึกเรื่องเสร็จของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา) และใช้แบบตัวอักษรเดียวกับเนื้อหารายงาน แต่ลดขนาดลงเหลือ ๑๔ พ.

<หากเป็นการยุติเรื่องเนื่องจากมีลักษณะตามมาตรา ๓๙ แห่ง พ.ร.บ. หรือตามข้อ ๑๗ ของระเบียบ
ตรวจสอบฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้อ้างข้อกำหนดนั้นด้วย โดยใช้รูปแบบถ้อยคำตามตัวอย่างต่อไปนี้>

.....(ก)...จึงเป็นกรณีตามมาตรา ๓๙ (๑) - (๖) แล้วแต่กรณี ซึ่งความปรากฏในระหว่าง
การตรวจสอบ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงต้องสั่งยุติเรื่อง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสอง
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

.....(ข)...จึงเป็นกรณีตามมาตรา ๓๙ (๗) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อ ๑๗ ของระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑
ซึ่งความปรากฏในระหว่างการตรวจสอบ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงต้องสั่งยุติเรื่อง
 ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

<หากเป็นกรณีที่เห็นควรให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางฯ ให้อ้างข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น>

- อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก...<ระบุเหตุผล>... จึงให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทาง
ที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้อง/ หน่วยงานของรัฐ/ เอกชน
ที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐
มาตรา ๒๖ (๑) เพื่อพิจารณาดำเนินการ...<ระบุมาตรการหรือแนวทางฯ เช่น ก้าวข้ามเจ้าหน้าที่
/ ให้ระมัดระวัง>...ต่อไป

- อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก...<ระบุเหตุผล>... จึงให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทาง
ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน / ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ
หรือคำสั่งใดๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้อง/ รัฐสภา/ คณะรัฐมนตรี/ หน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓)
ดังนี้...<ระบุข้อเสนอแนะฯ>...

<หากเป็นกรณีที่เห็นควรส่งเรื่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ มีข้อสังเกต ควรระบุให้ชัดเจน เช่น>

- ทั้งนี้ ให้ส่งเรื่องในประเด็น...ให้หน่วยงานของรัฐ/ องค์กรเอกชน เพื่อประสานหรือ
ขอความร่วมมือในการ...<ระบุสิ่งที่ต้องการขอความร่วมมือ โดยมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน หรือการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศ>...ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓ ต่อไป

/- ทั้งนี้ ...

- ทั้งนี้ให้มีข้อสังเกตไปยังผู้ถูกร้อง/หน่วยงานของรัฐ/เอกชนที่เกี่ยวข้อง ให้ระมัดระวังการดำเนินการใด ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชน... ต่อไป

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๕. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ .../..... เมื่อวันที่..... จึงมีมติ<กรณีที่มีมติไม่เป็นเอกฉันท์ ให้ระบุเพิ่มเติมว่า>ด้วยเสียงข้างมากให้ยุติเรื่อง <หากมีมติอื่นด้วยให้ระบุต่อมา เช่น>...และให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อ... ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๗ (๑) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

.....และให้ส่งเรื่องในประเด็น... ไปยัง... ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓ ต่อไป

.....และแจ้งข้อสังเกตไปยัง..... ต่อไป

< เว้น ๑ บรรทัด >

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

< เว้น ๑ บรรทัด >

- ..... (๑) ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๒) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๓) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๔) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๕) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๖) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๗) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

< เว้น ๑ บรรทัด >

← ๒.๕ ชม. →

(๑) - (๗) หมายถึง ให้ระบุรายชื่อประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ร่วมลงมติ โดยเรียงลำดับรายชื่อตามพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ *** ปรับปรุงแก้ไขเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔

/รายชื่อ ...

รายชื่อผู้ร้องทำรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ...../.... ลงวันที่ ..... (คำร้องที่ ...../....)

< เว้น ๑ บรรทัด >

๑. นาย ก.	ที่ ๑	๒๙. พันโท ภ.	ที่ ๒๙
๒. นาง ข.	ที่ ๒	๓๐. ร้อยตำรวจตรีหญิง ม.	ที่ ๓๐
๓. นางสาว ค.	ที่ ๓	๓๑. นาย ย.	ที่ ๓๑
๔. ว่าที่ร้อยตรี ง.	ที่ ๔	๓๒. นาง ร.	ที่ ๓๒
๕. ร้อยตำรวจตรี จ.	ที่ ๕	๓๓. นางสาว ล.	ที่ ๓๓
๖. นาย ฉ.	ที่ ๖	๓๔. ว่าที่ร้อยตรี ว.	ที่ ๓๔
๗. นาง ช.	ที่ ๗	๓๕. ร้อยตำรวจตรี ศ.	ที่ ๓๕
๘. นางสาว ซ.	ที่ ๘	๓๖. นาย ษ.	ที่ ๓๖
๙. พันโท ฌ.	ที่ ๙	๓๗. นาง ส.	ที่ ๓๗
๑๐. ร้อยตำรวจตรีหญิง ญ.	ที่ ๑๐	๓๘. นางสาว ห.	ที่ ๓๘
๑๑. นาย ฎ.	ที่ ๑๑	๓๙. พันโท พ.	ที่ ๓๙
๑๒. นาง ฏ.	ที่ ๑๒	๔๐. ร้อยตำรวจตรีหญิง อ.	ที่ ๔๐
๑๓. นางสาว ฐ.	ที่ ๑๓		
๑๔. ว่าที่ร้อยตรี ท.	ที่ ๑๔		
๑๕. ร้อยตำรวจตรี ฒ.	ที่ ๑๕		
๑๖. นาย ณ.	ที่ ๑๖		
๑๗. นาง ด.	ที่ ๑๗		
๑๘. นางสาว ต.	ที่ ๑๘		
๑๙. พันโท ถ.	ที่ ๑๙		
๒๐. ร้อยตำรวจตรีหญิง ท.	ที่ ๒๐		
๒๑. นาย ฑ.	ที่ ๒๑		
๒๒. นาง น.	ที่ ๒๒		
๒๓. นางสาว บ.	ที่ ๒๓		
๒๔. ว่าที่ร้อยตรี ป.	ที่ ๒๔		
๒๕. ร้อยตำรวจตรี ผ.	ที่ ๒๕		
๒๖. นาย ฝ.	ที่ ๒๖		
๒๗. นาง พ.	ที่ ๒๗		
๒๘. นางสาว ฟ.	ที่ ๒๘		

← กั้นหน้า ๓ ซม. →

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

< ตัวอักษรปกติใช้ขนาด ๑๗ พ. >
< ตัวอักษรหนาใช้ขนาด ๑๘ พ. >
< ชื่อ กสม. ได้ครุฑใช้ขนาด ๒๐ พ. >
< ระยะเวลาบรรทัดปรับตามความเหมาะสม >

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ← กั้นหลัง →
๒ ซม.

รายงานผลการตรวจสอบ ที่..... /...

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

เรื่อง..... สิทธิ..... กรณีกล่าวอ้างว่า.....
← ย่อหน้า ๒.๕ ซม. → < ๑ Enter+before ๖ พ. >

ผู้ร้อง ..... ที่ ๑
..... ที่ ๒

< กรณีที่มีผู้ร้องจำนวนมาก ให้ระบุ (ชื่อผู้ร้องคนแรก) กับพวกรวม.....คน ตามรายชื่อท้ายรายงานนี้ >

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

ผู้ถูกร้อง ..... ที่ ๑
..... ที่ ๒

< ให้ระบุชื่อผู้ถูกร้องทั้งหมดโดยไม่ใช้รายชื่อแนบท้าย เพื่อให้ทราบว่าคุณถูกร้องคือใคร เกี่ยวข้องอย่างไรกับปัญหา >

< กรณี กสม. หยิบยก และกรณีรวมพิจารณา คำร้องตั้งแต่ ๒ คำร้องขึ้นไป ให้ปรับตามแบบที่กำหนดต่อไป >

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๑. ความเป็นมา

← ย่อหน้า ๒.๕ ซม. → ผู้ร้องทั้งสองได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่.....
ลงวันที่ ... กล่าวอ้างว่า < ให้สรุปข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญจากคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องให้
ครบถ้วนว่าเหตุเกิดเมื่อใด ผู้ร้อง ผู้ถูกร้องเกี่ยวข้องอย่างไรตามประเด็นที่ร้องเรียน และให้เพียงพอรับฟัง
ได้ว่าคำร้องมีมูลและอยู่ในหน้าที่และอำนาจของ กสม. > .. จึงขอให้ตรวจสอบ (และขอความช่วยเหลือให้
./ขอให้ ฯลฯ) < ๑ Enter+before ๖ พ. >

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า
พฤติการณ์ตามที่คุณร้องกล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิ..... (อันเกี่ยวข้องกับสิทธิ.....)
ซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

/๓. การตรวจสอบ ...

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีหนังสือสอบถามข้อเท็จจริงไปยัง... (ให้ระบุผู้ถูกร้อง บุคคล หรือหน่วยงาน) / ดำเนินการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง (ให้ระบุสถานที่... เมื่อวันที่...) / ฯลฯ ซึ่ง ผู้ถูกร้อง / บุคคล / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบโดยพิจารณาประกอบเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

- <เรียงตามลำดับเวลา> {
- ๑) หนังสือ (ให้ระบุผู้ถูกร้อง บุคคล หรือหน่วยงาน) ที่... ลงวันที่... ถึง.....
  - ๒) บันทึกข้อเท็จจริงจากพื้นที่... / สำเนาคำพิพากษาศาล... / ภาพถ่าย... / ฯลฯ.....
  - ๓) บันทึกความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญ ลงวันที่... ฯลฯ.....

< ๑ Enter+before ๒ พ. >

๔. รัฐธรรมนูญ พันธกรณีระหว่างประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ๔.๑ .....
- ๔.๒ .....
- ๔.๓.....

< ๑ Enter+before ๒ พ. >

๕. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการตรวจสอบโดยพิจารณาจากคำร้องข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บทบัญญัติของกฎหมาย^๑ และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้อง^๒ แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังในเบื้องต้นได้ว่า <ให้สรุปรวมข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องพิจารณา และเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ขัดแย้งกัน แต่หากประเด็นใดมีข้อเท็จจริงที่ขัดแย้งกัน ให้ระบุไว้ด้วยว่าแต่ละฝ่ายให้ข้อเท็จจริงในประเด็นนั้นว่าอย่างไร แล้วจึงค่อยวินิจฉัยว่าเชื่อข้อเท็จจริงใด เพราะเหตุใด เช่น เพราะ... กรมฯ ได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้วพบว่า...>.....

/กรณีมีปัญหา ...

← ย่อหน้า ๒.๕ ขม. → ^๑ ถ้ามีการระบุถึงบทบัญญัติของกฎหมายให้ใช้เชิงอรรถ (Footnote)

^๒ บรรทัดแรกของเชิงอรรถให้ย่อหน้าตรงกับย่อหน้าของเนื้อหารายงาน (ใช้ตามรูปแบบเชิงอรรถในบันทึกเรื่องเสร็จของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา) และใช้แบบตัวอักษรเดียวกับเนื้อหารายงาน แต่ลดขนาดลงเหลือ ๑๔ พ.

กรณีมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า การที่ผู้ถูกร้อง..... ถือว่าผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลย การกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องหรือไม่ อย่างไร

พิจารณาแล้วเห็นว่า <แต่ถ้าไม่มีการขมวดประเด็นที่ต้องพิจารณาไว้ในตอนท้าย ของย่อหน้าที่แล้ว ให้ใช้ถ้อยคำว่า> จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นว่า ..... <ข้อเท็จจริงที่นำมาใช้ปรับบทเพื่อทำความเข้าใจต้องมียู่ในข้อเท็จจริงที่รับฟังได้มาก่อนด้วย>.....

การกระทำของผู้ถูกร้องจึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสม ในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิด สิทธิมนุษยชน/ และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน / และ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง <ถ้ามี> ต่อผู้ถูกร้อง/ รัฐสภา/ คณะรัฐมนตรี/ หน่วยงานของรัฐ/ เอกชนที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) <ถ้ามี> และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) <ถ้ามี> ประกอบ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ <ถ้ามี> ต่อไป

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๖. มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้ง การเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน / และข้อเสนอแนะมาตรการ หรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน / และข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง <ถ้ามี>

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสม ในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิด สิทธิมนุษยชน / และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน / และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง <ถ้ามี>ต่อผู้ถูกร้อง/ รัฐสภา/ คณะรัฐมนตรี/ หน่วยงานของรัฐ/ เอกชนที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) <ถ้ามี> และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) <ถ้ามี> ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ <ถ้ามี> ดังนี้

๖.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิด สิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยให้ ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังนี้ <ถ้ามี>

๖.๑.๑ ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง.....

๑).....<ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น เป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี ให้กำหนดระยะเวลาเพื่อแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าวด้วย ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้>

๒).....

๖.๑.๒ ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๖.๑.๓ ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ให้ดำเนินการภายใน.....วัน นับตั้งแต่ที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๖.๒ ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังนี้ <ถ้ามี>

๖.๒.๑ ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๖.๒.๒ ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๖.๓ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง ให้ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังนี้ <ถ้ามี>

๖.๓.๑ รัฐสภา/ คณะรัฐมนตรี/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ

๖.๓.๒ รัฐสภา/ คณะรัฐมนตรี/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๗. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ .../..... เมื่อวันที่ ..... จึงมีมติ<กรณีที่มีมติไม่เป็นเอกฉันท์ ให้ระบุเพิ่มเติมว่า>ด้วยเสียงข้างมากกว่าการกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน <ถ้ามี> ต่อผู้ถูกร้อง/ หน่วยงานของรัฐ/ เอกชนที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

/แห่งชาติ ...

แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) ประกอบมาตรา ๓๖ <หากมีมติอื่นด้วยให้ระบุต่อมา เช่น> และให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน / และให้มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง ต่อผู้ถูกร้อง/ รัฐสภา/ คณะรัฐมนตรี/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ ตามข้อ ๕ ของรายงานนี้ เพื่อดำเนินการต่อไป

< เว้น ๑ บรรทัด >

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

< เว้น ๑ บรรทัด >

- ..... (๑) ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๒) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๓) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๔) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๕) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๖) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๗) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

< เว้น ๑ บรรทัด >

← ๒.๕ ซม. →

(๑) - (๗) หมายถึง ให้ระบุรายชื่อประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ร่วมลงมติ โดยเรียงลำดับรายชื่อตามพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ *** ปรับปรุงแก้ไขเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔

← กั้นหน้า ๓ ซม. →

กสม. ๓

ข้อเสนอแนะ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓)

(ข้อเสนอแนะ)

↑
๑.๕ ซม.
↑
๓ ซม.
↓

- < ตัวอักษรปกติใช้ขนาด ๑๗ พ. >
- < ตัวอักษรหนาใช้ขนาด ๑๘ พ. >
- < ชื่อ กสม. ได้ครุฑใช้ขนาด ๒๐ พ. >
- < ระยะบรรทัดปรับตามความเหมาะสม >

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... ← กั้นหลัง →

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๒ ซม.

ข้อเสนอแนะ ที่ ...../....

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

เรื่อง

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้ง

← ย่อหน้า ๒.๕ ซม. →

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง กรณี.....

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

ผู้ร้อง

(ถ้ามี)

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรให้มีการพิจารณา

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

ผู้ถูกร้อง

(ถ้ามี)

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๑. ความเป็นมา

← ย่อหน้า ๒.๕ ซม. →

ด้วย...<สรุปข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่มาของเรื่อง/คำร้อง สภาพปัญหา ความจำเป็น หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง>

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นควรให้มีการพิจารณาศึกษา รวบรวม

ข้อเท็จจริง และวิเคราะห์กรณี...<ระบุตามข้อเรื่อง>

เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อไป <และหากมีการออกเลขคำร้องด้วยให้ระบุ>โดยได้รับไว้

เป็นคำร้องที่.../..... ลงวันที่..... <หรือหากมีหลายคำร้องให้ใส่ไว้เป็นเชิงอรรถ (Footnote) >

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๒. การพิจารณาเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณี.....

อาจมีผลกระทบต่อสิทธิ.....

เนื่องจาก.....

จึงมีมติเมื่อวันที่.....ให้จัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครอง

สิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้อง

/กับหลัก...

กับหลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๓. การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาจากคำร้อง คีทษาข้อเท็จจริง บทบัญญัติของกฎหมาย หลักการสิทธิมนุษยชน เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจัดประชุมรับฟังความเห็นจากผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ/ ภาคเอกชน/ องค์กรวิชาชีพ/ และนักวิชาการ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ดังนี้

๓.๑ ข้อมูลประกอบการพิจารณา

๓.๑.๑ <เขียนโดยประมวลและสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร รายงานหรืองานวิจัย ไม่ควรใช้การคัดลอกเนื้อหาทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วนำมาวางต่อ ๆ กัน ทั้งนี้ควรใช้ Footnote ในการอ้างอิงถึงเอกสารงานวิจัย รายงาน หรือบทบัญญัติของกฎหมายต่าง ๆ ด้วย >

๑) <ย่อย่อของ ๓.๑.๑ >

(๑) <ย่อย่อของ ๑ >

- <ย่อย่อของ (๑) >

(๒) _____

๒) _____

← ย่อย่อให้เยื้องตรงกับอักษรตัวแรกของข้อร้อง

๓.๑.๒ _____

๓.๒ การรับฟังความเห็น <ถ้ามี>

๓.๒.๑ _____

๓.๒.๒ _____

๓.๓ หลักการ แนวคิด หลักกฎหมาย และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

๓.๓.๑ _____

๓.๓.๒ _____

๓.๔ ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและพยานผู้เชี่ยวชาญ <ถ้ามี>

๓.๔.๑ ศาสตราจารย์ ก. ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน..... ให้ความเห็นเมื่อวันที่ .....

๓.๔.๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ข. พยานผู้เชี่ยวชาญด้าน..... ให้ความเห็นเมื่อวันที่ .....

๔. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง บทบัญญัติของกฎหมาย^๑ หลักการสิทธิมนุษยชน^๒ และความเห็นจากหน่วยงานของรัฐ/ เอกชนที่เกี่ยวข้อง/ องค์กรวิชาชีพ/ นักวิชาการ/ ฯลฯ แล้ว ข้อเท็จจริงได้ความว่า.....
จึงเห็นว่า มีสาระสำคัญและปัญหาควรพิจารณา ดังนี้

๔.๑ .....

.....

๔.๑.๑ .....

.....

๔.๑.๒ .....

.....

๔.๒ .....

.....

๔.๒.๑ .....

.....

๔.๒.๒ .....

< ๑ Enter+before ๒ พ. >

๕. ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา/ คณะรัฐมนตรี/ ระบุชื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ ดังนี้

/๕.๑ ข้อเสนอ...

◀-ย่อหน้า ๒.๕ ซม.-▶ ^๑ ถ้ามีการระบุถึงบทบัญญัติของกฎหมายให้ใช้เชิงอรรถ (Footnote)

^๒ บรรทัดแรกของเชิงอรรถให้ย่อหน้าตรงกับย่อหน้าของเนื้อหารายงาน (ใช้ตามรูปแบบเชิงอรรถในบันทึกเรื่องเสร็จของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา) และใช้แบบตัวอักษรเดียวกับเนื้อหารายงาน แต่ลดขนาดลงเหลือ ๑๔ พ.

๕.๑ ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๕.๑.๑ .....

.....

๕.๑.๒ .....

.....

๕.๒ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง

๕.๒.๑ .....

.....

๕.๒.๒ .....

.....

< ๑ Enter+before ๒ พ. >

๖. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ..... /... เมื่อวันที่ ..... จึงมีมติ<กรณีที่มีมติไม่เป็นเอกฉันท์ ให้ระบุเพิ่มเติมว่า>ด้วยเสียงข้างมาก ให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใดๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนไปยังรัฐสภา/ คณะรัฐมนตรี/ ระบุชื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ ต่อไป

<เว้น ๑ บรรทัด>

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

<เว้น ๑ บรรทัด>

..... (๑)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

..... (๒)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

..... (๓)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

/ข้อเสนอแนะ...

..... (๔)
..... (๕)
..... (๖)
..... (๗)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

< เว้น ๑ บรรทัด >

← ๒.๕ ซม. →

.....
(๑) - (๗) หมายถึง ให้ระบุรายชื่อประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ที่ร่วมลงมติ โดยเรียงลำดับรายชื่อตามพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานกรรมการและ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ *** ปรับปรุงแก้ไข เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔

← กั้นหน้า ๓ ซม. →

กสม. ๔

รายงานผลการตรวจสอบ

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๖ (๑) และ (๔)

(กรณีมาตรา ๔๔)

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

↑
↑ ๑.๕ ซม.
↑ ๓ ซม.
↓

- < ตัวอักษรปกติใช้ขนาด ๑๗ พ. >
- < ตัวอักษรหนาใช้ขนาด ๑๘ พ. >
- < ชื่อ กสม. ได้ครุฑใช้ขนาด ๒๐ พ. >
- < ระยะบรรทัดปรับตามความเหมาะสม >

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... ← กั้นหลัง →

๒ ซม.

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ...../.....

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

เรื่อง

รายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ตามที่ปรากฏในรายงาน.....

← ย่อหน้า ๒.๕ ซม. →

กรณี.....<ระบุ ชื่อรายงาน และ ประเด็นที่ กสม. มีมติให้ตรวจสอบ>

.....
.....

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๑. ความเป็นมา

← ย่อหน้า ๒.๕ ซม. →

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณารายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

ในประเทศไทย กรณี.....<สรุปข้อเท็จจริงในรายงานสถานการณ์ฯ ที่มีประเด็นเกี่ยวกับการละเมิด
สิทธิมนุษยชน>

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๒. การพิจารณาเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณากรณีข้างต้นที่ปรากฏในรายงาน
สถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยกรณีดังกล่าวในเบื้องต้นแล้ว เห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการ
ตรวจสอบตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการชี้แจง
และรายงานข้อเท็จจริง กรณีมีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศโดยไม่ถูกต้อง
หรือไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และ
วิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๓. การตรวจสอบ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง
โดยได้มีหนังสือสอบถามข้อเท็จจริงไปยังบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง / ดำเนินการลงพื้นที่
ตรวจสอบข้อเท็จจริง / เชิญบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อเท็จจริง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการ
พิจารณา ปรากฏตามเอกสารหลักฐาน ดังนี้

(๑) หนังสือ (ให้ระบุบุคคลหรือหน่วยงาน) ที่ ..... ลงวันที่ ..... ถึง .....

.....

/ (๒) บันทึก ...

(๒) บันทึกถ้อยคำของ (ให้ระบุชื่อบุคคล) ลงวันที่ .....

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๔. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศ บุคคล หน่วยงาน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับ ข้อกฎหมาย^๑ และหลักการสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังในเบื้องต้นได้ว่า <ให้สรุปรวมข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องพิจารณา และเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ขัดแย้งกัน แต่หากประเด็นใดมีข้อเท็จจริงที่ขัดแย้งกัน ให้ระบุข้อเท็จจริงนั้นๆ ของแต่ละฝ่ายไว้ด้วย>.....

.....กรณีมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า

กรณีที่ ๑

พิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ปรากฏการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงเห็นควรยุติเรื่อง

กรณีที่ ๒

พิจารณาแล้วเห็นว่า ปรากฏการละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน *รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน* / และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน / และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง <ถ้ามี> ต่อผู้ถูกร้อง/ รัฐสภา/ คณะรัฐมนตรี/ หน่วยงานของรัฐ/ เอกชนที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) <ถ้ามี> และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) <ถ้ามี> ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ <ถ้ามี> ดังนี้

๔.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน *รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน* โดยให้ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังนี้ <ถ้ามี>

๔.๑.๑ ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง.....

๑) ..... <ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น

/เป็นเรื่อง ...

^๑ ถ้ามีการระบุถึงข้อกฎหมายให้ใช้เชิงอรรถ (Footnote) ยกเว้นการระบุถึงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ระบุตัวบทไว้ในเนื้อหาของรายงานเลย

เป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี ให้กำหนดระยะเวลาเพื่อแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าวด้วย ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้>

๒)

๔.๑.๒ ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๓ ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ให้ดำเนินการภายใน.....วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๔.๒ ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เห็นควรให้ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังนี้ <ถ้ามี>

๔.๒.๑ ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควร

๔.๒.๒ ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควร

๔.๓ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เห็นควรให้ผู้ถูกร้อง/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ/ ระบุชื่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังนี้ <ถ้ามี>

๔.๓.๑ รัฐสภา/ คณะรัฐมนตรี/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ ควร

๔.๓.๒ รัฐสภา/ คณะรัฐมนตรี/ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ ควร

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๕. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ .../..... เมื่อวันที่ ..... จึงมีมติ<กรณีที่มีมติไม่เป็นเอกฉันท์ ให้ระบุเพิ่มเติมว่า>ด้วยเสียงข้างมากกว่าการกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน <ถ้ามี> ต่อผู้ถูกร้อง/ หน่วยงานของรัฐ/ เอกชนที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) ประกอบมาตรา ๓๖ <หากมีมติอื่นด้วยให้ระบุต่อมา เช่น> และให้มีข้อเสนอแนะ

ในการ ...

ในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง ต่อผู้ถูกร้อง/ รัฐสภา/ คณะรัฐมนตรี/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ ตามข้อ ๕ ของรายงานนี้ เพื่อดำเนินการต่อไป

< เว้น ๑ บรรทัด >

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

< เว้น ๑ บรรทัด >

- ..... (๑) ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๒) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๓) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๔) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๕) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๖) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๗) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

< เว้น ๑ บรรทัด >

← ๒.๕ ซม. →

(๑) - (๗) หมายถึง ให้ระบุรายชื่อประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ร่วมลงมติ โดยเรียงลำดับรายชื่อตามพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ *** ปรับปรุงแก้ไขเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔

← กั้นหน้า ๓ ซม. →

กสม. ๕
รายงานผลการประสาน
การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(กรณีประสานการคุ้มครองฯ)

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

< ตัวอักษรปกติใช้ขนาด ๑๗ พ. >
< ตัวอักษรหนาใช้ขนาด ๑๘ พ. >
< ชื่อ กสม. ใต้ครุฑใช้ขนาด ๒๐ พ. >
< ระยะเวลาบรรทัดปรับตามความเหมาะสม >

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

แห่งชาติ

รายงานที่..... / .....

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

คำร้องที่..... / .....

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

เรื่อง สิทธิใน.....กรณีกล่าวอ้างว่า.....

← ย่อหน้า ๒.๕ ซม. →

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

ผู้ร้อง .....

ที่ ๑

.....

ที่ ๒

<กรณีที่มีผู้ร้องจำนวนมาก ให้ระบุ (ชื่อผู้ร้องคนแรก) กับพวกรวม.....คน ตามรายชื่อท้ายรายงานนี้>

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

ผู้ถูกร้อง .....

ที่ ๑

.....

ที่ ๒

<ให้ระบุชื่อผู้ถูกร้องทั้งหมดโดยไม่ใช้รายชื่อแนบท้าย เพื่อให้ทราบว่าคุณถูกร้องคือใคร เกี่ยวข้องอย่างไรกับปัญหา>

<กรณี กสม.หยิบยก และกรณีรวมพิจารณาคำร้องตั้งแต่ ๒ คำร้องขึ้นไป ให้ปรับตามแบบที่เกี่ยวข้อง>

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๑. ความเป็นมา

← ย่อหน้า ๒.๕ ซม. → ผู้ร้องทั้งสองได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวอ้างว่า ..<ให้สรุปข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญจากคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องให้ครบถ้วนว่าเหตุเกิดเมื่อใด ผู้ร้อง ผู้ถูกร้องเกี่ยวข้องอย่างไรตามประเด็นที่ร้องเรียน และให้เพียงพอรับฟังได้ว่าคำร้องมีมูลและอยู่ในหน้าที่และอำนาจของ กสม.>..... จึงขอให้ (ตรวจสอบ/ขอความช่วยเหลือ/ อื่นๆ.)

< ๑ Enter+before ๖ พ. >

๒. การพิจารณาเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ตามคำร้องกล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิใน..... (อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิใน.....) ซึ่งได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และ (ระบุหนังสือสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม) จึงอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ แต่เนื่องจากเห็นว่าการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนอาจกระทำได้ด้วยวิธีการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นใดในด้านสิทธิมนุษยชน หรือการประสานกับบุคคลอื่นใดในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแก่ผู้ร้อง จึงควรรับไว้เป็นคำร้องเพื่อดำเนินการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

/๓. ผลการ ...

← กั้นหลัง →
๒ ซม.

๓. ผลการดำเนินการและความเห็นเบื้องต้น

< กรณีมีการแก้ไขปัญหา > สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้เป็นผู้มีหน้าที่ในการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ได้ส่งเรื่องให้ (ชื่อหน่วยงาน) พิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจภายในระยะเวลาที่กำหนด (กรณีมีการปฏิบัติอย่างอื่น ให้ระบุเพิ่มเติม เช่น และเข้าร่วมประชุมเพื่อหารือแนวทางการแก้ไขปัญหา เมื่อ... ณ ....) ต่อมาเมื่อครบกำหนดระยะเวลาแล้ว สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ขอทราบผลการดำเนินการ ปรากฏว่า (ชื่อหน่วยงาน) ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหามาให้ผู้ร้องแล้ว ด้วยการ (ระบุเนื้อหาการดำเนินการโดยสรุป) ทั้งนี้ ตามหนังสือ (ระบุรายละเอียดเอกสารบรรณของหนังสือ) หรือตามพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในแต่ละกรณี (ระบุรายละเอียดของพยานหลักฐานโดยสรุป)

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วเห็นว่า (ชื่อหน่วยงาน) ได้แก้ไขปัญหามาสมควรแก่กรณีให้ผู้ร้องแล้ว จึงเห็นควรเสนอคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณายุติเรื่อง

< กรณีไม่มีการแก้ไขปัญหา > สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้เป็นผู้มีหน้าที่ในการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ได้ส่งเรื่องให้ (ชื่อหน่วยงาน) พิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจภายในระยะเวลาที่กำหนด (กรณีมีการปฏิบัติอย่างอื่น ให้ระบุเพิ่มเติม เช่น และเข้าร่วมประชุมเพื่อหารือแนวทางการแก้ไขปัญหา เมื่อ... ณ ....) ต่อมาเมื่อครบกำหนดระยะเวลาแล้ว สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ขอทราบผลการดำเนินการ ปรากฏว่า (ชื่อหน่วยงาน) (ไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จ หรือไม่แจ้งผลการดำเนินการในเวลาอันสมควร) อีกทั้งผู้ร้องยังคงประสงค์ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วเห็นว่า เมื่อ (ชื่อหน่วยงาน) (ไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จ หรือไม่แจ้งผลการดำเนินการในเวลาอันสมควร) อีกทั้งผู้ร้องยังคงประสงค์ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ จึงเห็นควรเสนอคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณารับไว้เป็นคำร้องเพื่อดำเนินการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อไป

๔. ความเห็นและมติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

< กรณีมีการแก้ไขปัญหา > คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ .../... เมื่อวันที่ ..... ได้พิจารณาผลการดำเนินการและความเห็นเบื้องต้นของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้วเห็นว่า เมื่อ (ชื่อหน่วยงาน) ได้แก้ไขปัญหามาสมควรแก่กรณีให้ผู้ร้องแล้ว จึงมีมติให้ยุติเรื่อง

< กรณีไม่มีการแก้ไขปัญหา > คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ .../... เมื่อวันที่ ..... ได้พิจารณาผลการดำเนินการและความเห็นเบื้องต้นของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้วเห็นว่า เมื่อ (ชื่อหน่วยงาน)

(ไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จ หรือไม่แจ้งผลการดำเนินการในเวลาอันสมควร) อีกทั้งผู้ร้องยังคงประสงค์ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ จึงมีมติรับไว้เป็นคำร้องเพื่อดำเนินการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

< เว้น ๑ บรรทัด >

- ..... (๑) ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๒) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๓) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๔) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๕) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๖) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ..... (๗) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

< เว้น ๑ บรรทัด >

(.....)

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ***

(๑) - (๗) หมายถึง ให้ระบุรายชื่อประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยเรียงลำดับรายชื่อตามพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

รายงานที่..... / .....

คำร้องที่..... / .....

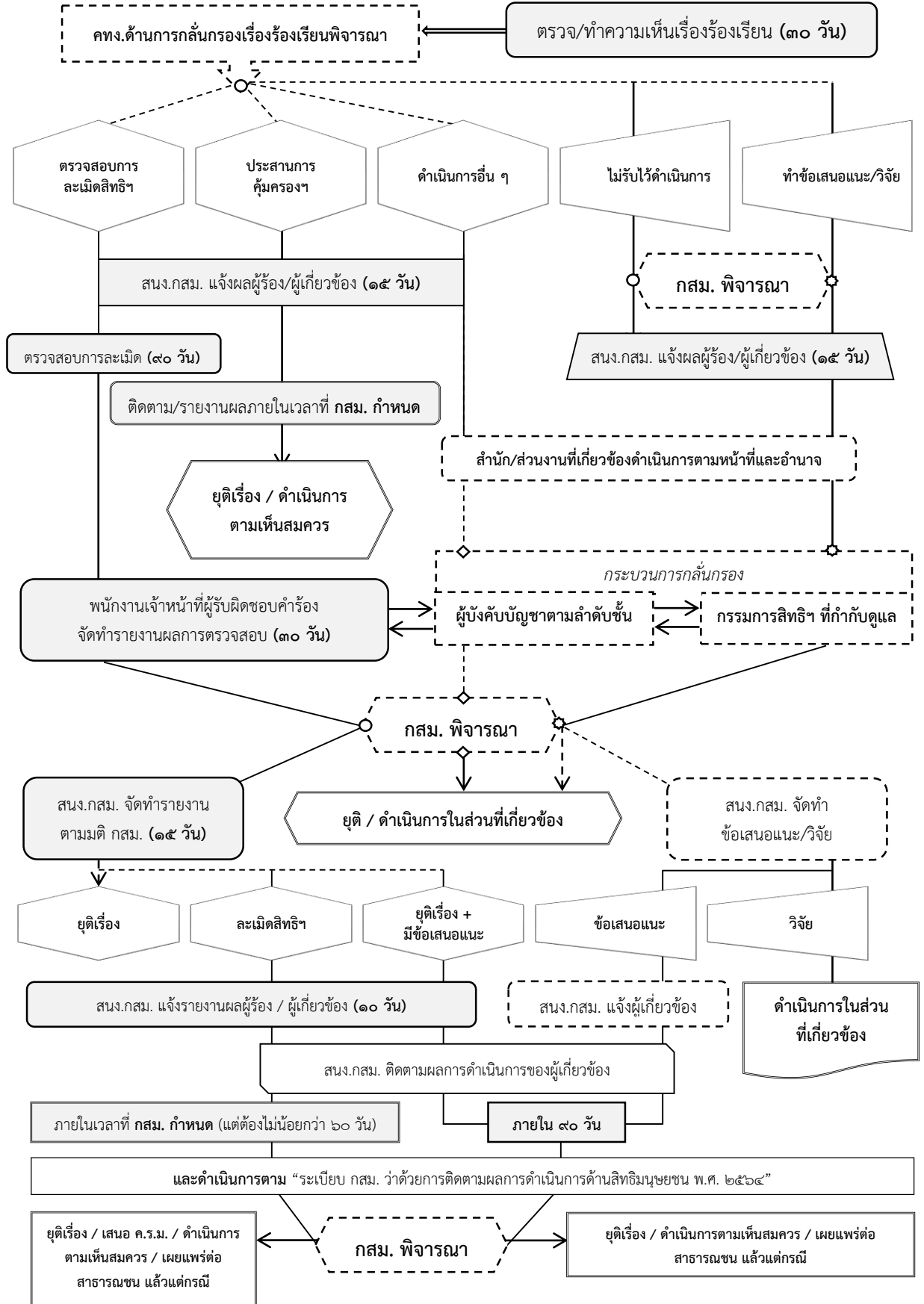
< วนั ๑ บรรทัด >

รายชื่อผู้ร้อง

๑. นาย ก.	ที่ ๑	๓๒. นาง ร.	ที่ ๓๒
๒. นาง ข.	ที่ ๒	๓๓. นางสาว ล.	ที่ ๓๓
๓. นางสาว ค.	ที่ ๓	๓๔. ว่าที่ร้อยตรี ว.	ที่ ๓๔
๔. ว่าที่ร้อยตรี ง.	ที่ ๔	๓๕. ร้อยตำรวจตรี ศ.	ที่ ๓๕
๕. ร้อยตำรวจตรี จ.	ที่ ๕	๓๖. นาย ช.	ที่ ๓๖
๖. นาย ฉ.	ที่ ๖	๓๗. นาง ส.	ที่ ๓๗
๗. นาง ช.	ที่ ๗	๓๘. นางสาว ห.	ที่ ๓๘
๘. นางสาว ซ.	ที่ ๘	๓๙. พันโท ฟ.	ที่ ๓๙
๙. พันโท ฉ.	ที่ ๙	๔๐. ร้อยตำรวจตรีหญิง อ.	ที่ ๔๐
๑๐. ร้อยตำรวจตรีหญิง ญ.	ที่ ๑๐		
๑๑. นาย ฎ.	ที่ ๑๑		
๑๒. นาง ฏ.	ที่ ๑๒		
๑๓. นางสาว ฐ.	ที่ ๑๓		
๑๔. ว่าที่ร้อยตรี ท.	ที่ ๑๔		
๑๕. ร้อยตำรวจตรี ฒ.	ที่ ๑๕		
๑๖. นาย ฒ.	ที่ ๑๖		
๑๗. นาง ด.	ที่ ๑๗		
๑๘. นางสาว ต.	ที่ ๑๘		
๑๙. พันโท ถ.	ที่ ๑๙		
๒๐. ร้อยตำรวจตรีหญิง ท.	ที่ ๒๐		
๒๑. นาย ฑ.	ที่ ๒๑		
๒๒. นาง น.	ที่ ๒๒		
๒๓. นางสาว บ.	ที่ ๒๓		
๒๔. ว่าที่ร้อยตรี ป.	ที่ ๒๔		
๒๕. ร้อยตำรวจตรี ผ.	ที่ ๒๕		
๒๖. นาย ฝ.	ที่ ๒๖		
๒๗. นาง พ.	ที่ ๒๗		
๒๘. นางสาว ฟ.	ที่ ๒๘		
๒๙. พันโท ภ.	ที่ ๒๙		
๓๐. ร้อยตำรวจตรีหญิง ม.	ที่ ๓๐		
๓๑. นาย ย.	ที่ ๓๑		

ผังระยะเวลากระบวนการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

** ระยะเวลาสามารถยืดหรือขยายได้ตามที่ กสม. เห็นสมควร **

หมายเหตุ [กรอบข้อความเส้นประ] = ระเบียบไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ / เส้นประ = ดำเนินหรือไม่ดำเนินการ แล้วแต่กรณี

กระบวนการจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทาง
ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการแก้ไขปรับปรุง
กฎหมายฯ ตามมาตรา ๒๔๗ (๓) ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

**กระบวนการจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
และการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายฯ ตามมาตรา ๒๔๗ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐**

สำนักกฎหมาย โดยกลุ่มงานเสนอแนะการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ๑ และ ๒ มีภารกิจสนับสนุนหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตามมาตรา ๒๔๗ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งการจัดทำข้อเสนอแนะดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ โดยการประสานหรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาหรือป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องใดหรือลักษณะใดขึ้นอีก ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๒

ขั้นตอนการดำเนินงานจัดทำข้อเสนอแนะ

ภายหลังจากได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักกฎหมายดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การแสวงหาข้อมูล

เมื่อได้รับความเห็นชอบจาก กสม. ให้ดำเนินการแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการแสวงหาข้อมูล รวบรวมข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย หลักการ กฎหมาย พันธกรณีระหว่างประเทศ และการศึกษาข้อมูลจากคำร้อง รายงานผลการพิจารณาและรายงานผลการตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ค้นคว้าจากวิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีข้อมูลเบื้องต้นพร้อมทั้งจัดทำกรอบประเด็นการพิจารณา

ขั้นตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดประเด็นเบื้องต้น

ขั้นตอนนี้เป็นการรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่นเท่าที่สามารถรวบรวมได้ในเบื้องต้นมาวิเคราะห์ แยกแยะเพื่อกำหนดประเด็นในการศึกษาโดยพิจารณาจากปัญหาที่อาจไม่เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชน พันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตามและเอกสารระหว่างประเทศอื่น ๆ หลักประกันสิทธิและเสรีภาพ ความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ อีกทั้งต้องพิจารณาหลักในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพเท่าที่จำเป็นและเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน อีกทั้ง หลักนิติธรรม อันเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญในรัฐเสรีประชาธิปไตย เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๓ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม

ภายหลังกำหนดประเด็นเบื้องต้นแล้ว จะต้องมีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในเชิงลึกตามประเด็นปัญหาที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจำเป็นต้องสืบค้นจากแหล่งข้อมูลที่มีลักษณะเฉพาะทาง เช่น ศึกษาเพิ่มเติมจากวิทยานิพนธ์ งานวิจัย ศึกษาค้นคว้าความเห็นคณะกรรมการประจำกติกาหรืออนุสัญญา ระหว่างประเทศต่าง ๆ (General Comment) ศึกษาหลักกฎหมายต่างประเทศเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อดี ข้อท้าทาย ความเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย และศึกษากฎหมายลำดับรองที่เป็นบทเฉพาะกำหนดรายละเอียดของเรื่องนั้น ๆ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๔ ปรีกษา กสม. ผู้รับผิดชอบประเด็นเพื่อวางแผนการดำเนินงาน

กสม. ชุดที่ ๔ ได้วางแผนทางการปฏิบัติงานให้สำนักกฎหมายเข้ารับคำปรึกษาหารือกับ กสม. ที่รับผิดชอบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำข้อเสนอแนะหรือที่ปรึกษาประจำ กสม. ซึ่งมีความเชี่ยวชาญ ในประเด็นสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ เช่น สิทธิเด็ก สิทธิสตรี สิทธิความหลากหลายทางเพศ สิทธิในที่ดินและทรัพยากร สิทธิชุมชน สิทธิกลุ่มชาติพันธุ์ และสิทธิในกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานและการจัดทำรายงานข้อเสนอแนะ อีกทั้ง ให้เจ้าหน้าที่ได้รับคำแนะนำเพิ่มเติม แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น อันเป็นประโยชน์ในการจัดทำข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ ๕ ดำเนินการตามแผนงาน

การจัดทำข้อเสนอแนะฯ มีทั้งการดำเนินงานแบ่งได้เป็น ๑. งานเชิงรูปแบบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานด้านธุรการ เช่น การจัดทำโครงการ จัดทำเอกสารการขออนุมัติต่าง ๆ แหล่งเงินในการใช้จ่ายงบประมาณ การเบิกจ่ายค่าตอบแทนสำหรับวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ประธานข้อมูลเพิ่มเติม การจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ๒. งานเชิงเนื้อหา ได้แก่ การจัดทำข้อมูลต่าง ๆ การสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ประเด็นเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะฯ เพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาและจัดหมวดหมู่ข้อมูลเหล่านั้นเพื่อประมวลผล โดยมีแนวทางการดำเนินงานตามแผน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๕.๑ การรับฟังความเห็นอย่างรอบด้าน โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ มาให้เห็นแลงเปลี่ยนข้อมูลและมุมมอง ทั้งร่วมกันพิจารณาสภาพปัญหา อุปสรรคของงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน

ขั้นตอนที่ ๕.๒ การจัดทำหนังสือสอบถามข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเป็นผู้กำหนดประเด็นในการสอบถามให้ชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับประเด็นปัญหาที่ต้องการวินิจฉัย

ขั้นตอนที่ ๕.๓ การสัมภาษณ์นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องศึกษาข้อมูลอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถแลงเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิได้อย่างเหมาะสม อีกทั้ง กำหนดประเด็นในการสอบถามและแจ้งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทราบล่วงหน้า

โดยขั้นตอนนี้อาจจำเป็นต้องดำเนินการทั้งขั้นตอนที่ ๕.๑-๕.๓ ในทุกขั้นตอน หรืออาจจัดประชุมหลายครั้ง เพื่อให้มีข้อมูลประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะฯ อย่างครบถ้วนและรอบด้าน

ขั้นตอนที่ ๖ สรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังดำเนินการตามแผนงานข้อ ๕.๑ - ๕.๓ แล้ว สำนักกฎหมายต้องดำเนินการสรุปผลการประชุมรับฟังความคิดเห็น สรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ แยกแยะตามประเด็นปัญหา โดยอาจมีการตั้งประเด็นปัญหาเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้มาเพิ่มเติมภายหลังด้วย อีกทั้งอาจพิจารณาข้อเสนอแนะหรือการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในเบื้องต้น โดยแยกเป็นมาตรการทางบริหารหรือเป็นการใช้อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อนำไปสู่การจัดประเภทข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำร่างรายงานข้อเสนอแนะฯ

ขั้นตอนการจัดทำร่างรายงานข้อเสนอแนะฯ เพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาตามลำดับชั้นจนถึงเลขาธิการ กสม. โดยร่างรายงานข้อเสนอแนะฯ ดังกล่าว ให้จัดทำตามรูปแบบรายงานข้อเสนอแนะฯ (กสม.๓) ตามที่ กสม. ได้มีมติเห็นชอบกำหนดรูปแบบรายงานไว้

ขั้นตอนที่ ๘ การเสนอร่างรายงานข้อเสนอแนะต่อ กสม.

๘.๑ การเสนอร่างรายงานข้อเสนอแนะฯ ต่อกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่รับผิดชอบประเด็นสิทธิมนุษยชนเพื่อพิจารณา โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขร่างรายงานข้อเสนอแนะตามความเห็นของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดังกล่าว รวมถึง ที่ปรึกษาประจำ กสม. เพื่อพิจารณาด้วย

๘.๒ การเสนอร่างรายงานข้อเสนอแนะฯ ต่อที่ประชุม กสม. พิจารณา โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปรับปรุงแก้ไขร่างรายงานข้อเสนอแนะตามมติ กสม. ก่อนเสนอให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาลงนาม

ขั้นตอนที่ ๙ จัดทำหนังสือแจ้งผลการพิจารณา

การจัดทำหนังสือแจ้งผลการพิจารณาต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในรายงานข้อเสนอแนะฯ จะมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน โดยหากเป็นข้อเสนอแนะที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีจะต้องจัดทำหนังสือตามแบบหนังสือเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี จากนั้นสำนักกฎหมายจะแจ้งข้อมูลให้สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทราบ เพื่อดำเนินการติดตามผลตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๔

ขั้นตอนที่ ๑๐ ติดตามความคืบหน้าและเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ ดำเนินการตามข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนการติดตามความคืบหน้าข้อเสนอแนะฯ ที่ได้เสนอไปยังรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ติดตามหนังสือสั่งการของนายกรัฐมนตรีกรณีมีข้อเสนอแนะไปยัง คณะรัฐมนตรี การเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาข้อเสนอแนะของ กสม. ก่อนแจ้งผลไปยัง คณะรัฐมนตรี เป็นต้น ซึ่งสำนักกฎหมายมีการติดตามเพื่อรายงานผลความคืบหน้าต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติเพื่อทราบด้วย

ทั้งนี้ การดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย หากพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็น เรื่องที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน เกี่ยวพันกับประเด็นสิทธิมนุษยชนในหลายมิติ อีกทั้ง สำนักกฎหมายมีข้อจำกัด ในเรื่องอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ สำนักกฎหมายอาจเลือกใช้วิธีการจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความเชี่ยวชาญ ดำเนินการ ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ก็ได้

แผนผังแนวทางการปฏิบัติงานสำนักกฎหมาย
การจัดทำข้อเสนอแนะฯ ตามมาตรา ๒๔๗ (๓)
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

